

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za eden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša. Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr. če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, „Gledališka stolba“. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Konfiskacija.

Ponedeljsko številko našega lista zaplenilo je c. kr. državno pravdnništvo zaradi dopisa iz Trsta, v katerem se je „Naroden slovenski trgovec“ pritoževal, da na tamošnji pošti ni dobiti slovenskih vozniških spremenic. Ta zaplenba nas je presenetila, ker nismo znali, da take pritožbe spadajo pod §. 300 kaz. zak. — Jednaka osoda zadela je tudi včerajšnja številka zaradi dopisa iz Celovca, v katerem je bil govor o kandidatih za škofovski sedež na Koroškem in se je vlada prosila, naj nam dá škofa, zmožnega obeh deželnih jezikov. Dopis iz Celovca zagrešil je razžaljenje velečastva. — Da svoje naročnike nekoliko odškodujemo, dali smo listu 6 strani priložne in obseza današnja številka 10 strani.

Deželni zbor kranjski.

(II. seja dne 13. decembra 1886.)

Deželni predsednik izročila zakon ob vnanjem zaznamovanju v vrsto deželne kulture postavljenih in zapriseženih organov.

Vladna predloga z načrtom zakona, s katerim se prenarejajo nekatera zakonita določila o izvrševanju lovske pravice, ter opazke k temu načrtanemu zakonu izročile se gospodarskemu odseku. Poslanec Klun poroča v imenu finančnega odseka o računskem zaključku ustanovnih zakladov za l. 1885. Iste kažejo premoženja: 1. Dijaški ustanovni zaklad: 667.660 gld. 80 kr., pomnožen za 26.714 gl. 28 kr.; 2. Dekliški ustanovni zaklad: 24.133 gld. 68½ kr., pomnožen za 19 gld. 72 kr.; 3. Dulerjevi dekliški ustanovni zaklad: 9309 gld. 53½ kr., pomnožen za 346 gl. 77 kr.; 4. Saurauov ustanovni zaklad za maše: 2936 gld. 40 kr., pomnožen za 12 gld. 58½ kr.; 5. Glavarjev ustanovni zaklad: 191.695 gld. 59 kr., pomnožen za 7495 gld. 57 kr.; 6. Sirotinski ustanovni zaklad: 379.576 gl. 58½ kr., pomnožen za 4576 gl. 89 kr.; 7. Učiteljski ustanovni zaklad: 15.685 gld. 98½ kr., pomnožen za 210 gl. 78 kr.; 8. Hirski ustanovni zaklad za slepe: 5953 gl. 77 kr., pomnožen za 311 gl. 37½ kr.; 9. Cesarice Elizabete invalidni zaklad: 8541 gold. 54½ kr., pomnožena za 348 gld. 79½ kr.; 10. Postojnske jame invalidni zaklad: 938 gld. 76 kr.,

pomnožen za 85 kr.; 11. Trevizinijska ustanova za invalide: 2122 gld. 24 kr., pomnožen za 57 kr.; 12. Metelkov invalidni zaklad: 936 gld. 52 kr., pomnožen za 78 kr.; 13. Ljubljanskih gospej invalidni zaklad št. I.: 1608 gld. 45 kr., pomnožen za 5 gld. 60 kr.; 14. Ljubljanskih gospej invalidni zaklad št. II.: 11.180 gl. 13 kr., pomnožen za 86 gl. 65 kr.; 15. Kalistrov ustanovni zaklad: 86.306 gld. brez pomnoženja; 16. Holdbeimov ustanovni zaklad za gluhoneme: 16.450 gld. 85½ kr., pomnožen za 95 gld. 80½ kr.; 17. Wolfov ustanovni zaklad za gluhoneme: 37.399 gld. 72 kr., pomnožen za 1739 gld. 17½ kr.; 18. Dr. Lovra Tomana ustanovni zaklad: 8168 gld. 20 kr., brez pomnoženja; 19. Hans Adam Engelshausenjev ustanovni zaklad: 26.894 gld. 10½ kr., pomnožen za 45 gl. 67 kr.; 20. Flödnigov ustanovni zaklad za slepe: 76.171 gold. 60½ kr., pomnožen za 1889 gold. 94½ kr., skupno tedaj premoženja vseh ustanovnih zakladov: 1.573.670 gld. 26 kr. in kaže se, da se je ustanovno premoženja pomnožilo za 43.822 gld. 99½ gld.

Poročevalec gosp. Klun končno nasvetuje: 1. Računski zaključki ustanovnih zakladov se odobre; 2. Za izdajo knjige, obsegajoče nastanek in vsebino ustanov v vojvodini Kranjski, oziroma za deželane kranjske, dovoli se iz upravnih doneskov ustanovnih zakladov podpora v največjem znesku 500 gld. Ta predloga se brez ugovora odobrita.

V imenu finančnega odseka poroča poslanec Klun o proračunu in računskem zaključku hiralničnega zaklada in nasvetuje: Proračun hiralničnega zaklada za l. 1887. s potrebščino 2500 gld. in zaklado 2514 gld. se potrdi s pristavkom, da naj se presežek 14 gld. z interkalarnim vred, ki bi morda nastal, plodonosno naloži kot ustanovni zaklad za deželno hiralnico in v podporo občinam za njihove hiralce. Zbor pritrdi.

Dr. Bleiweis vitez Trsteniški poroča v imenu finančnega odseka o računskem zaključku bolnišnega, blazničnega, porodniškega in najdeničkega zaklada za l. 1885. Bolnišni zaklad ima 169.338 gl. 12 kr. premoženja, katero se je pomnožilo za 1333 gld. 50½ kr., blaznični zaklad ima premoženja 241.975 gld. 5 kr. in se je znižalo za 904 gld. 43½ kr., porodični zaklad ima 5247 gld. premoženja, katero se je zmanjšalo za 6199 gld. 99 kr.

in to zaradi tega, ker se je vrednost posestev, katerih ta zaklad nikoli ni imel, izpustila. Najdeniški zaklad imel je imovine 7242 gld. 6 kr., katera se je vsled poravnania zastalih oskrbnih stroškov pomnožila za 19.109 gld. Vsi ti proračuni se odobre.

Dr. Poklukar poroča o računskem zaključku bivše sadjarske in vinarske šole na Slapu, Luckmann o računskem zaključku prisilne delavnice, katera ima premoženja 94.971 gld., profesor Šuklje o računskem sklepu normalno-šolskega zaklada, ki ima premoženja 118.568 gld. 51 kr., mej tem čiste imovine 99.755 gld. 96 kr., katera se je pomnožila za 1688 gld. 41½ kr. Vsi ti računski sklepi se odobre.

Dr. Vošnjak poroča v imenu finančnega odseka zastran podpor za šolske stavbe. Hranilnično podporo 6000 gld. za leto 1886 razdelil je deželni šolski svet sledečim občinam: Babino polje 600 gld., Onok 300, Cerknica 500, Svetli potok 200, Vrh 300, Tomišelj 400, Borovnica 300, Zgornje Pirnice 100, Hrušica 200, Dobličje 200, Petrova vas 400, Domžale 500, Šent Jurij pri Kranji 300, Bojance 300, Veliki Gaber 400, Prežganje 300, Sv. Mihi pri Žužemperku 100, Toplice 400, Tržiše 200 gld. Potem nasvetuje podpore iz deželnega doneska 6000 gld. za leto 1887 za šolske stavbe (katere smo priobčili na drugem mestu) in izraža upanje, da bode kranjska hranilnica tudi za leto 1887 dovolila podporo 6000 gld.

Deželni predsednik baron Winkler izraža deželnemu zastopu, kranjski hranilnici in občinskim zastopom zahvalo na toliki požrtvovalnosti za šolstvo in upa, da bodo vsi vztrajali v podpori za šolstvo. Osemdeset šol se je v zadnjem času ustanovilo novih, in že obstoječe razširile so se za kakih sto razredov. Še trideset šol je direktivno potrebnih. Predlogi finančnega odseka se potem vsi odobre.

Dr. vitez Bleiweis-Trsteniški poroča o poročilu deželnega odbora glede oskrbovalnih stroškov za uboge bolnike v nejavnih bolnicah in v srbskem kraljevstvu:

I. Ker se večkrat pripeti, da se ubogi bolniki oskrbujejo v bolnicah, katerim ni priznana pravica javnosti, morale bi take stroške občine plačevati za svoje občane, če prav donašajo k stroškom za vse v javnih bolnicah oskrbovane bolnike. Deželni odbor je v takih slučajih stroške prevzemal na de-

LISTEK.

Potopisne arabeske.

(Druga serija.)

XIV.

(Konec.)

Toda, gospod urednik, ni čudo, da je Slovenstvo tu v Mariboru tako propalo! „Ko so ljudje spali, prišel je sovražnik ter zasejal ljuliko mej pšenico,“ te besede sv. pisma uresničile so se, žalibog! tudi tukaj. In sovražnik naš je vedel porabiti to našo zaspanost in popustljivost!

In to se mora priznati: Mariborčanje so mnogo storili za razširjenje in olepšanje svojega mesta!

V teku kratkega četrstoletja povečalo se je Mariborsko mesto za dobro polovico in prebivalstvo njegovo je naraslo za kakih pet tisoč duš... Pa uverite se o tem na svojo oči! Takoj pri uhođu s kolodvora v mesto, zunaj v „Graškem predmestju“ vsprejmejo Vas na mestu nekdanjih koč lepe, moderno vzgajane hiše. Pri slovenski cerkvi, pred bivšim Brandisovim gradom prostira se na mestu

nekdanjega smrečja plani „Zofijin trg“. Okrog te srednjeveške zgradbe razvija se zdaj moderno mestno življenje. Na severni njeni strani, kjer so pred dvajsetimi leti zevali grajski prekopi, dviga se danes veličastno poslopje velike rejčke, pred katero je umetno nasajen park s krasnim spomenikom pomorskega našega junaka, admirala Tegetthofa, porojenega Mariborčana. Za rejalko proti zapadu gori do pokopališča, nastal je v tem časi nov predel mesta s trovrstnimi ulicami, kjer se Vam pred očujejo zgolj nove, v modernem slogu izvršene stavbe. Na desno gori proti „trem ribnjakom“ se širi košati mestni park z umetnimi nasadi, mej katerimi jedva spoznate nekdanji grajski kostanjev drevored. Tu spredaj na južni parkovi livadi postavili so Mariborski Urgermani tisti cesarja Jožefa spomenik, katerega jim je podaril brat bivšega njihovega župana, dr. Otmar Reiser za demonstracijo zoper neljube njim Slovence. Na severnem voglu parka stoji visokostasna podoba nadvojvode Ivana v gorenještirski obleki... Krenete ondi ob Brandisovi pristavi gori na solnčni hrib k tako imenovani piramidi, kjer je nekoč stal mogočni Mariborski tabor

... vor mehr als tausend Jahren gegen Hunnen, Wenden (!) und and're Feindesschaaren“, razgrne se pred Vami prediven razgled po vsem Mariboru in prelepi njegovi okolici.

Maribor Vam leži kaj slikovito razvrščen tu na levem obrežju Drave. Iznad pisane skupine njegovih hiš dviga se ponosno visoki zvonik stolne cerkve. Okrog mesta se prostira čarovita okolica, ubrana v dražestno pokrajinsko sliko, katero objemlje širni okvir valovito obrisanega hribovja. Tu na severni plati mesta vrstijo se v premi potezi od zapada na iztok prisojni holmi slovenskih gor. Onostran Drave na jugozahodu kipi v podnebje mogočno Pohorje, obsenčeno s košatimi gozdi. Mej njim in tostranskim hribovjem odpira se v globoki perspektivi vijugasta dolina, po kateri vali Drava deroče svoje vodovje. Ob iztočnem Pohorjem vznožji navzdol razgrinja se plano Dravsko polje tja do podbrdja Maceljskega pogorja, v katerem se odlikujejo po smeli svoji visokosti trije znameniti vrhovi: Boč, Rogaška gora in Ivanščica...

Utiš te predivne pokrajinske slike je toli očarljiv, da se je ne morete nagledati. In ko obrnete

želni zaklad. Da se pa ta zadeva definitivno reši, nasvetuje deželni odbor:

Slavni deželni zbor naj sklene: Oskrbovalni stroški za bolnike na Kranjsko pripadajoče, ki se oskrbujejo v nejavnih bolnicah, prevzamejo se na deželni zaklad, ako 1. bolnik ali njegovi sorodniki, ki bi morali za njega plačati, dokazujejo uboštvo in 2. v kraju, kjer se oskrbuje bolnik, ni javne bolnice. Oskrbovalna pa se sme vrniti samo do visokosti tarife za III. razred v Ljubljanski deželni bolnišnici določene.

II. Deželna vlada je izročila deželnemu odboru dopis notranjega ministerstva z dne 20. marca 1886, št. 611, v katerem ministerstvo naznanja, da želi kraljeva vlada srbska reciprociteto gledé oskrbovanja srbskih podanikov v avstrijskih javnih bolnicah in avstrijskih v srbskih. Ubožni bolniki bi se namreč oskrbovali, ne da bi se stroški izterjevali od srbske strani za avstrijske podanike in narobe. Deželni odbor pritrdil je temu predlogu, ker se bode gotovo več Kranjcev oskrbovalo na Srbskem, nego Srbov v tukajšnji bolnici. Slavni deželni zbor naj blagovoli pritrditi temu ukrepu deželnega odbora.

Predlog se vsprejme.

Podpornemu društvu velikošolcev na kmetijski šoli na Dunaji dovoli se podpora 30 gld., cesarjevič Rudolfovi bolnici usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem podpora 50 gld.; občini Trati se odpiše dolg 100 gld., posojen za zidanje šolskega poslopja in se dovoli podpora 200 gld. za uravnovo hudournikov, prošnja živinozdravnikov avstrijskih na Dunaji se usliši, vasi Šmarjeta dovoli se za gradnjo mostu podpora 100 gld., pazniku prisilne delavnice Franu Bajcu, učiteljski siroti Ani Adamič in učiteljski udovi Julijani Dürnfeld, se miloščina za tri leta podaljša in potem se javna seja sklene.

Istrski deželni zbor.

Ker je bila vožnja, posebno po morji vsled silno slabega vremena nemogoča, prišlo je k otvorjenju dne 9. decembra samo 10 poslancev. Predseduje dež. glavar dr. Vidulich, a vlado zastopa namestniški svetnik vit. Gummer, da si se je s polno gotovostjo pričakovalo, da pride na njegovo mesto svetnik Ellusheg, kateri se je v nadi na to pred kratkim odpovedal poslanstvu.

Pri 2. seji dne 10. decembra volijo se razni odbori. Večina letos popolnem prezira poslance iz manjšine in bode imela vsaj v odborih mir.

3. seja dne 13. dec. 22 poslancev. Po nekaterih naznanilih predsednika poroča dež. odbornik dr. Petris o volitvi dveh novih poslancev: dra. Liusa in vit. Babudera. Volitvi se verificirata. Sledé poročila o raznih računskih sklepih. Poslanec Spinčič omenja pri računu o bratovščinah, da navzlic vsprejetej resoluciji finančnega odbora (po prizadevanji poslanca Zamliča) leta 1884, uprave v raznih občinah ne predlagajo letnih računov in se ti novci ne upotrebljajo po tretjini za šolo, cerkev in reveže, ter predlaga, naj se deželnemu odboru naloži, da strogo pazi in račune zahteva. Predlog se ve da pade in deželni glavar dostavi, da vsaj ni potreben, ker deželni odbor svoje dolžnosti spolnuje!

Računski sklep zemljišno odveznega zaklada dal je poslancu dr. Laginji povod vprašati naj-

prej, kaj je s sklepom deželnega zbora od 3. decembra m. l., ko je bil namreč vsprejet del obširnega njegovega predloga, po katerem se ima pričeti dogovor z vlado, naj bi ona prevzela izterjevanje dolga posameznih dolžnikov z davki vred tako, da bi plačevali 4% obresti in 2% na glavnico vsako leto. Ker nijeden deželni odbornik ne odgovarja, izjavi govornik, da bode glasoval proti odobrenju računa, ki ni sestavljen po načelih izraženih v njegovih lanskim predlogih, katera načela zmatra za jedino rešilna. — Stoprav zdaj odgovarja deželni odbornik dr. Petris, da to vprašanje ne spada k stvari, a vender da hoče pojasnilo dati. Dotični predlog izročil da se je vladi (kdaj?) in da še ni prišel odgovor. — Večina odobri predloženi račun.

Pri računskem sklepu deželnega kreditnega zavoda opominja posl. dr. Laginja, naj bi se bolj oziralo na male posestnike, ki so v rokah oderuhov, katerih je žalibog vse polno po Istri in navaja slučaj, ko se je jedne moralne osebi posodilo 100.000 gld., a se kmetu, kateremu se baš danes eksek. prodaja kmetija, odbili prošnja za 1300 gld. posode, da si je banka sama cenila njegovo premoženje na preko 3000 gld., a sodnija na preko 4000 gld. Re-vež si ni mogel pomagati, ker je lani plačal nad 80 gld. zemljiško-odveznega dolga, a letos trgal je grozdje — namestu njega — visoki erar! — Predsednik uprave kreditnega zavoda, poslanec Sbisa odgovarja, osvetluje delovanje banke in trdi, da se z vso previdnostjo postopa. — Tudi deželni odbornik dr. Gambini, bivši župan Koperski, priskoči predsedniku banke na pomoč. Omenja, da je dr. Laginja vsakako mislil z onimi 100.000 gld. na Kopersko občino, katera pa, da ne bode nikdar toliko propala, da ne bi tega dolga izplačala. Samo 2 Koperčana da zmoreta toliko. — Računski sklep potrdi se, kakor tudi naposled šolski. — Predsednik določi prihodnjo sejo na sredo.

O notranjskej volitvi.

Iz Pulja 9. decembra. [Izv. dop.]

Volitev notranjska v dež. in drž. zbor je dovršena, in sicer dovršena v veliko čast Notranjskej. Ne smemo namreč gledati samo na razmerje v Postojni in Logatci oddanih glasov, ker se marsikakega posamičnega volilnega moža z različnimi uplivi lahko nagne na to ali ono stran — temveč uvaževati moramo vse pojave javnega našega političkega življenja, ceniti moramo vse o tej priliki iz Štajerske in s Primorskega došle glase — in ako to storimo, reči moramo, da je večina postojisko-logaških volilcev izrazila voljo ogromne večine naroda slovenskega. Klub narodnih poslancev pa lahko z mirno vestjo trdi, da je imel za sabo javno mnenje. Obžalujemo pa prav od srca, da nekateri krogi mej nami ne morejo in ne morejo opustiti neke mrznje do vsake, mlade in če tudi še toliko obetajoče moči, ker v svojem strahu slutijo za vsakim mladim človekom nepopoljšljivega liberalca in neizprosljivega protivnika svete naše vere. Kaj čete, niti naš zlati, naš jedini Gregorčič ni se mogel izogniti takemu očitanju, tudi njega je doletela jednaka usoda. Ne vedo-li gospodje, ki vender pravijo, da ljubijo svoj rod slovenski — in smo o tem prepričani, da ga res ljubijo — ne vedo-li, koliko nadarjenih močij vsled teh razmer obupa, koliko talentov zamori njihova, nikakor opravičena taktika?

pogled zopet na Maribor, tedaj še le zapazite, da je onostran Drave, na desnem njenem bregu v novejši dobi vzraslo novo mesto, takomenovani novi Maribor ali „Jožefovo mesto“. Kjer se je namreč pred petindvajsetimi leti še prostiralo žitorodno polje, vzgradilo je vodstvo južne železnice kolodvor koroške železniške panoge s prostranimi tovarnami in delavnicami. Ob njih so razvrščena mnogoštevilna poslopja uradniških in delavskih stanovanj, takozvani „Mexiko“ in „Zigeunerhöf“. Tem železniškim zgradbam se je pridružila še množica zasebnih hiš, opredeljenih v razne ulične skupine. To čez noč iztal vzraslo mesto je zakrilo impozantno poslopje nekdanje kadetne šole, stoječe tam zadaj v okviru širnega obzidja. Ta prekrasna palača, vzgrajena prvotno z vsemi modernimi ugodnostmi za zgolj grofe in barone, degradovana je zdaj v preprosto vojašnico. Omenjeno Jožefovo mesto spaja zdaj s starim Mariborom nedavne čez Dravo postavljena brv, katere so se svoje dni Mariborski Abderitje istotako branili, kakor Slovenjebistričani ali Vrhničani železnice...

Stari, prvotni predel Mariborskega mesta sicer

ni dosti spremenil mračnega svojega obraza. Vendar se mu pozna, da je tudi po tesnih njegovih ulicah in zakotjih zavel moderni stavbinski duh. Ondi pred gledališčem, kjer je leta 1860. še rasla trava, stoji zdaj ponosni kazino. Temu nasproti postavila je občinska hranilnica letos monumentalno svojo palačo, v kateri se ima umestiti ob jednem dekliško učilišče. In dočim se je marsikatera privatna hiša preoblekla v modernejšo, ukusnejšo opravo, odprlo je mestno svetovalstvo na nekdanjem „mestnem grabnu“ kar cele ulice, katere namerava zvezati z onostranskim bregom, z Magdalenskim predmestjem, z novim mostom, kateri je zdaj seveda še le — na papirji...

In tako se Maribor spreminja in lepša, zlasti od leta 1859. naprej, ko se je vanj prenesel sedež labodske vladikovine. Ta znameniti preobrat na cerkvenem polju dal je tudi povod temeljitemu obnovljenju in umetniškemu okrašenju vseh Mariborskih cerkv. In tem sta se v novjšem času pridružili dve novi cerkvi: protestantska in pa cerkev, katera se je baš letos dovršila na vrtu šolskih sester v koroškem predmestju. Ravno kar so prezidali

Da je protikandidat Ferjančičev užožen uradnik, plemenit človek, blaga duša, kakor jih je malo, vse to podpišemo tudi mi drage volje od besede do besede. A v političkej borbi je s temi, sicer zlatimi lastnostmi našej stvari ubogo malo pomagano.

Ali za Boga, kaj vas skušnja še ni izučila? Kdo bi si upal trditi, da neso naši Hohenwarti, Windischgrätz, Goedli itd. osobno poštenjaki od nog do glave?

In tudi zmožnosti in talenta jim ne manjka; avtoriteta so v parlamentarnem življenji avstrijskem. In vender kako bore malo so dosegli — in tudi malo poskušali doseči ti gospodje za narodno slovensko stvar, za volilce svoje, v primeri z žrtvami, ki jih je položila delegacija naša na altar sedanje vlade.

Poleg zmožnosti in talenta treba je železne enerzije in nekoliko — brezobzirnosti. S cincanjem in onim nesrečnim štetjem po gumbih „bi, ali ne bi“ — se prav čisto nič ne doseže. Le denite na tehtnico uspehe dalmatinskih poslancev — katerih je vender po številu manj, nego naših — in denite potem naše uspehe, potem pa bode te vedeli, koliko smo mi lažji, kako bode naša stran tehtnice vzletela kvišku. Oni vedo, kaj hočejo, oni imajo precizovane zahteve svoje, in te zahteve zastopajo pred svetom in vlado, odločno in pogumno. Pri nas pa je bilo do sedaj narobe v navadi: jeden korak naprej, dva nazaj!

Vsak volil-c, ki je vse to dobro premislil, moral se je odločiti za Ferjančiča, osobito pa so vsi Slovenci izven Kranjske srčnim zadovoljstvom pozdravili izid te volitve, ker vedo, da je Ferjančič izborna akvizacija za našo vseslovensko idejo.

C—t—č.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 14. decembra.

Koroškemu deželnemu zboru došla je peticija, da bi se omejila svoboda ženitve, katero je podpisalo nad 100 občin.

Tirolska še do dandanes ni imela deželnega šolskega zakona, ker je deželni zbor zavrgel vselej vladno predlogo, vlada pa ni hotela priporočati takega šolskega zakona sankciji, kakeršnega bi sklenil deželni zbor. Letos je vlada predložila predlogo šolskega zakona, o katerej je upati, da bode vsprejeta, ker daje katoliškeje cerkvi jako velik upliv na šolstvo. V krajnih, okrajnih in v deželnem šolskem svetu imeli bodo cerkev, šola in prebivalstvo svoje zastopnike. V krajih z mešovitim prebivalstvom morata obe narodnosti, nemška in italijanska, imeti svoje zastopnike, ravno tako tudi v deželnem šolskem svetu. Najnižja učiteljska plača bode 200 gld., in sicer za podučiteljice na ljudskih šolah, najvišja 800 gld., kolikor bodo dobivali učitelji meščanskih šol. Učitelji bodo imeli tudi prosto stanovanje in kurjavo ter bodo smeli opravljati tudi cerkvenikovo službo.

Vnanje države.

Bolgarska deputacija je v petek bila vsprejeta pri ruskem veleposlaništvu in se je ondi mudila samo dvajset minut. Knez Lobanov se je izrazil, da je ni oficijalno vsprejel. V Peterburgu po njegovem mnenji ne bode vsprejeta, vender hoče on vprašati rusko vlado. V dveh ali treh dneh prišel bode odgovor. Turški veleposlanik Saadulah-bej je kaj

➡ Dalje v prilogi. ➡

in obnovili tudi stolno cerkev ter jej podali zopet prvotni gotski značaj. Posebnih umetniških znamenitosti pač ne dobite po Mariborskih cerkvah. Prijatelj slikarstva opozarjam le na nekatere slike v semeniški cerkvi sv. Alojzija, zlasti na glavno oltarno sliko, na kateri je Graški slikar Tonner predočil sv. Alojzija kot pokrovitelja učeče se mladine. In v kapeli zunaj na Magdalenskem pokopališču nahaja se lepa Madona od Dunajskega slikarja Kupelwieserja, katero je bil naročil grof Brandis. Z narodnega stališča zanimljiv je nagrobni obelisk na Tomšičevi gomili na starem Mariborskem pokopališču in pa Slomšekov spomenik v stolni cerkvi, katerega Mariborski Germani kaj pisano gledajo...

Da je Maribor moderno mesto, o tem priča novo centralno pokopališče, katerega so mestni očetje Mariborski, v svojem tekmovanju z Gradcem in Dunajem, za velik denar nakupili daleč zunaj mesta, na samotnem polju doli za Pobrežjem. Sploh vlada v mestni hiši Mariborski jako čelaren velenemsk duh.

O narodnih razmerah Mariborskih Slovencev imel bi Vam povedati, ali je prežalostno! Mariborska Čitalnica, ki je nekoč bila ognjišče iskrenega

prijazno vsprejel bolgarsko deputacijo. Izrekel se je, da bi Turčija želela, da Bolgari volijo kneza mingreškega, usiljevala ga pa jim ne bode. Deputati so mu pa razložili, da Bolgari kneza Dadjana ne morejo voliti.

Bolgarska deputacija poslalo je regentstvu obširno poročilo o svojem uspehu na Dunaj. Deputati danes odputujejo z Dunaja v Berlin, ker je nemški veleposlanik naznanil, da bode deputacija v Berlinu ravno tako vsprejeta, kakor na Dunaji. Francoski veleposlanik jej je tudi zagotovil vsprejem v Parizu. V Peterburg deputacija ne pojde, ker je prišel mej tem že iz Peterburga odgovor, da bi jo nikakor ne vsprejeli.

V **Bolgariji** se nadaljujejo agitacije za kneza Aleksandra. Zlasti oficijozna „Nezavisima Bolgarija“ ga vedno proslavlja. V jednej zadnjih številčk piše, da le knez Aleksander bi mogel izvršiti zgodovinsko nalogo Bolgarije in voditi deželo po potu napredka. Ljubezen in udanost knezu Aleksandru poganja vedno močnejše korenine mej narodom. Če bi tudi volili drugega kneza, Aleksandra ne bomo pozabili, ker spominjali se ga bomo slednje leto ob narodnem prazniku. Kakor koli naj preišljujemo stvar, povrat kneza Aleksandra bode neizogiben. Novega kneza čaka huda osoda in se ne bode mogel obdržati. Tako pač pišejo le podmičena peresa.

Mej **turškim** komisarjem v Sofiji in **bolgarsko** vlado pokazalo se je veliko nasprotje. Gadban efendi je zahteval, da bi bolgarska vlada podpirala kandidato kneza mingreškega, kar pa bolgarska vlada neče. Nedavno je izročil dve brzojavki velikega vezirja, kateri nujno priporočata ruskega kandidata. Jedno teh brzojavk je sporočila vlada zastopnikom velevlastij, kar je Gadban pašo jako razdražilo. Osebo je šel k ministru Načeviču in ga nekda zmerjal ter mu pretil, da bode ostavil Sofijo. Bolgarska vlada mu je pa naznanila potem, da bode nadalje z njim le pismeno, ne pa ustno občevala. Po bolgarskih vladnih poročilih je Gadban tudi zmerjal zastopnike velevlasti, kar seveda ni prav verjetno. Skoro gotovo je pa, da Gadban v kratkem odide iz Sofije. Pogajanja mej turško in bolgarsko vlado pa se zategadelj ne bodo pretrgala, ampak jih bode posredoval bolgarski odposlanec Vulković, kateri je odpotoval v Carigrad.

„Pol. Corr.“ piše iz Peterburga, da je napačna misel, da vlada zastran Bolgarije kako nasprotje mej **ruskim** carjem in Giersom. Sem ter tja se pokaže res razno mišljenje mej njima, kar je na ravno pri osebah, ki sta tako različnega temperamenta, kakor car Aleksander in Giers, toda to je brez pomena. Nekateri so sklepali, da se car in Giers dobro ne sporazumeta, iz tega, da Kaulbars, ko se je vrnil iz Bolgarije, ni obiskal Giersa, ampak je odpotoval naravnost v Gačino. Temu je pa iskati uzroka le v tem, da si je generalu Kaulbarsu pri ljubila misel, da v Bolgariji ni zastopal ruske vlade, katere instrukcije je večkrat prekoračil, ampak le carja. Vsprejem Kaulbarsa bil je le nekaka demonstracija proti govorom nekaterih evropskih državnikov, ki so grajali rusko politiko. Sicer je pa car Kaulbarsa kaj hladno vsprejel. Dober dokaz, da Giers postopa v sporazumenju s carjem, je odpoklicanje ruskih zastopnikov iz Bolgarije, čemur je gotovo moral car pritrčiti. Giersov upliv bil je dovolj silen, da je odvrnil okupacijo Bolgarske in druge krajne korake Rusije.

Kakor „Grazdanin“ piše, je gotovo, da v kratkem odstopi ruski minister vnanjih zadev Giers. Njegov naslednik bode grof Šuvalov. Giers pojde pa za veleposlanika v Berlin. Omenjeni list nadalje trdi, da Rusija oficijalno niti predlagala ne bode kandidature kneza mingreškega. Koliko je resnice v teh trditvah ruskega lista, ne vemo, a omeniti moramo, da je baš „Grazdanin“ prvi bil zvedel za kandidato kneza mingreškega in ga jako priporočal. Pozneje je res ruska vlada zaupljivo nazna-

rodoljubja, začela je v novejšem času zopet hirati. In kako bi ne! Ta zahaja v kazino, oni se udeležuje shodov „Bauernvereina“; temu je uzor — vinograd, drugi se zabava z „lovom“ — vsak ima kak izgovor, kakor povabljenec tistega svetopisemskega gostoljuba.

To so Vam Celjski Slovenci drugi dečki! Ti so Vam s'ložni in jedini kakor vojaki v taboru! In boste videli, danes ali jutri imeli bodejo i oni svoj „Narodni dom“.

Kar se pa dostaje Celja in nemških njegovih prebivalcev, uveril sem se zopet pri tem poslednjem svojem pohodu, da to ljubeznivo mestece s toli divno okolico ni vredno, da bivajo v njem ljudje take izobraženosti, kakeršna se razodeva iz njihovega glasila, vzgledne „Vahtarice!“

Kateri nemčurji so bolj arogantni in zlobni, da li Ptujski, Mariborski ali Celjski, tega Vam ne vem povedati. V jednom pa so si slični drug drugemu in sicer v svojem besnenji zoper Slovence in pa v tem, da imajo vsi jednake spomenike, jednega ter istega kroja in kova, katere so postavili tako, da so vsi trije vkup obrnjeni...

V Ljubljani, 10. decembra 1886.

Prostoslav Kretanov.

nila velevlastim, da je knez Dadian njen kandidat za bolgarski prestol. Ravno tako se sedaj utegne urediti, kar trdi omenjeni list. „Grazdanin“ ureduje knez Meščerskij, o katerem se govori, da ima dobre zveze z ruskim dvorom. — „Kurjer Warszawski“ vé povedati, da so letos nabrani vojaški novinci dobili povelje, da se ne smejo oddaljiti od svojega doma, ker je mogoče, da bi jih nenadoma sklicali. — Kakor se brzojavlja v „N. Fr. Pr.“ iz Peterburga, se položaj ni nič pojasnil, odkar se je vrnil general Kaulbars. Car je odločno proti vsemu, kar bi utegnilo dati povod vojni. Ruski veleposlanik v Carigradu tudi neče nič slišati o okupaciji Bolgarije. Druzi misli je pa general Kaulbars. Po njegovem mnenju Rusija ne more drugače zopet pridobiti svojega upliva v Bolgariji, kakor da jo zase. Če regentstvo tudi odstrani, bi jej s tem ne bilo nič pomagano, ker faktična oblast je v rokah vojskinih poveljnikov, kateri bi ne trpeli nobene vlade, katere bi hotela zopet poklicati ruske častnike v deželo. Dokler Rusi ne zasedejo Bolgarije, bila bi velika predrznost, ko bi hotel kak Rusiji dovoljen kandidat zasedati bolgarski prestol. — Londonski dopisnik „Novega Vremena“ misli, da se bode obranil mir, če ga tudi Angleži z govori in s svojim kapitalom hočejo rušiti. Bolgarsko regentstvo bode odstopilo in se sestavilo novo iz oseb, katere so se že odločile in odobrile v Peterburgu, Berlinu in na Dunaji. Novo regentstvo bode razpustilo sedanje veliko narodno sebranje in razpisalo nove volitve. Vse to je bilo že dogovorjeno mej Nemčijo, Rusijo in Avstrijo, ko je bil še Kaulbars v Bolgarski. Sporazumljenje mej carskimi vlastmi o bolgarskih zadevah sega tako daleč v preteklost, da je jedva mogoče verjeti. Da se odstavi knez Aleksander, bilo je že poprej sklenjeno. Odstranili bi ga bili, kakor bode sedaj regentstvo. Rusija, Avstrija in Nemčija bi mu bile izjavile, da je pri sedanjih razmerah neizogibno potrebno, da odstopi. Bolgari so le prehiteli diplomate, ko so odposlali kneza v Reni. Če tudi je bilo že poprej dogovorjeno, da se odstrani knez, vendar je tako odstranjenje prouzročilo neka nasprotja mej carskimi vlastmi, ki so sedaj že poravnana. — Na drugem mestu pa piše „Novoje Vremja“, da ni misliti, da bi se bolgarsko vprašanje reševalo na kaki konferenci, ker bi tega ne privolila Rusija, ki od svojih zahtev ne more nič odjenjati.

Velevlasti so že odgovorile na noto **turške** vlade, v kateri jih je vprašala, če bi podpirale njeno prizadevanje, da bi bil voljen knez mingreški bolgarskim vladarjem. Nekaterim zastopnikom velevlastij se je turška nota nejasna zdel in so zategadelj povprašali, kako da misli pospeševati izvolitev ruskega kandidata. Turška vlada jim je odgovorila, da hoče delati na to, da se odstrani sedanje regentstvo in sedanja bolgarska vlada, ter sestavi nova vlada iz vseh strank. Pa še tudi potem se nekaterim velevlastim turška nota ni zdela prav jasna, in so zategadelj odgovorili nejasni in nedoločni. Najpovoljnije je odgovorila Nemčija, ki se je izrekla, da spoznava nevarnost, če še dolgo ostane sedanje regentstvo in da jo veseli, da sta se Rusija in Turčija sporazumeli o bolgarskem vprašanju. Ko so ta odgovor zvedeli v Sofiji, so bili tamošnji vladni krogi jako potrti. Dunajska vlada je odgovorila, da nema nič proti knezu mingreškemu, a nema tudi nobenega uzroka, da bi ga usiljevala Bolgarom. Italija tudi ni proti ruskemu kandidatu, a navaja nekatere pridržke o načinu izvolitve.

Novo **francosko** ministerstvo je takole postavljeno: Goblet, predsedstvo in notranje zadeve; Dauphin, finance; Berthelot nauk; Sarrieu, pravosodje; Boulanger, vojno; Aube, pomorstvo; Granet, pošte in brzojav; Lockroy, trgovino, Millaud, javne stavbe; Develle, poljedelstvo. Ministra za vnanje za dve Gobllet ni mogel dolgo dobiti, nazadnje je vendar prevzel ta portfelj podpredsednik državnega sveta, Flourens. in ministerstvo je sedaj popolno.

Komisija **nemškega** državnega zbora hitro nadaljuje posvetovanja o vojaški predlogi. Vladni nasprotniki bi radi dokazali, da sta nemška in avstrijska vojska boljši, nego jih slika vojni minister, francoska in ruska pa ne tako strašni. Od vladne strani se pa dokazuje potreba povišanja vojske. Te ugovore je dobro in stvarno pobijal major Habering in navajal zanimive podatke. Nemška in francoska vojska sta skoro jednaki, ruska je malo močnejša. Kakor se je pri nekej priložnosti izjavil ruski vojni minister Vanovskij, pripravlja se Rusija za boj z Nemčijo, Avstrijo in Rumunsko in je po tem uredila svojo vojsko. 1883 leta se je ruska vojska zdatno pomnožila. Narodno opolčenje je že Rusija tudi organizovala. Železnice je mnogo zgradila, ki bi jej koristile v boji z Avstrijo in Nemčijo. Plevna bi sedaj ne bila več mogoča.

Dopisi.

Z Notranjskega 10. decembra. [Izv. dop.] Stranka, ki je pri volilnem boji dne 29. nov. in dne 6. dec. t. l. na obeh notranjskih postojankah tako popolnem propala, ponuja nam sedaj mir. Ali kakova je ta ponudba? Ves čas, od kar se je začelo volilno gibanje, do konca volitev, nahajali so se v slovenskem konservativnem dnevniku lokavo in lažljivo zaviti dopisi.

Z enakim, celo razžaljivim dopisom, sklepa slovenski konservativni dnevnik v svojej 281. številki v dopisu z Notranjskega, svoje hinavsko napadanje na tiste može, kateri so se drznili ohraniti in izreči svoje čisto, samostavno narodno prepričanje.

Koncem dopisa, ponuja nam še le blaženi božični mir, katerega popred niti od daleč ni poznal.

Ti ljudje zde se nam s svojo mirovno ponudbo podobni Srbom. Srbi (pravo za pravo srbska vlada) iskali so toliko časa v jajci dlake, da so jo našli, ter potem udarili čez mejo na Bolgarsko. Ko se je krivica britko maščevala nad njimi, ter so bili primorani sklepati mir z napadenimi brati Bolgari, trdili so vendar v jednomer, da neso premagani, in da njim gre prvenstvo. Do pičice taki so naši konservativci. Vrtali so in vrtali, dokler neso izvrtali nekaj, češ, vsled narodne stranke je „vera v nevarnosti.“

In na to dolgočasno struno godejo neprestano, akoravno vedo tako dobro, kakor mi, da je krik „vera je v nevarnosti“ pravi slamnati mož v prosu.

In sedaj, ko so ti naši domači Srbi poraženi, upajo si vendar nam v nemiru mir ponujati. Upajo si lakonično trditi, da je zmaga na njihovi strani, a vendar nam mir ponujajo. Kakova logika je to?

Veste, častita konservativna gospoda, ki ste večinoma zastopniki te vzvišene nebeske ideje, mir na blaženo božično noč oznanjali so vesoljnemu svetu čisti duhovi v vzvišenih besedah, a nam ga od vaše strani hočejo oznanjati v podobi maščevalnih dopisov, zabavljic in napadov nečisti duhovi.

H koncu le še nekoliko besed.

Miru potrebni smo vsi. Le v mejsobnem miru zamoremo plodono delovati v prid in blagost narodu našemu.

Ako nam Nemci in nemškutarji, Lahi in lahoni miru ne dajo, koliko žalostneje je to, da mora se narod naš boriti celo proti zmotnjavam lastnih sinov. Skrajni čas torej, da prenehate s svojo psovalno taktiko in da, ako po porazu res želite miru, ga ponujate v dostojni obliki, s primernimi besedami, ne pa s psovkami in napadi.

Od novoizvoljenih naših gg. poslancev dr. Ferjančiča in H. Kavčiča pa se trdno nadejamo, da bode ta nam vsak v svojem delokrogu in z vso požrtvovalnostjo priborila tisti mir, kateri je saj glede gotovosti narodnega obstanka čez vse drugo potreben. In v to ime zakličem: Bog ja živi mnogo let v prid in blagor vsemu slovenskemu narodu in vsemu slovanstvu! Živel zavedni volilci!

Resničen mir.

Iz Gorice 10. decembra. (Deželni zbor. — Kolera.) Tudi naš deželni zbor je bil včeraj odprt s svetom mašo ob 10. uri, kateri je sledila prva formalna seja, ki je trajala le malo časa. Popoldne ob 4. uri bila je že druga seja, na dnevnem redu so bile volitve v različne odseke. Tudi to ni dalo mnogo dela, radi tega so se gospodje poslanci razšli kmalu ter se zberejo zopet h tretji seji v torek 14. t. m. Glede druge seje je omeniti, da nas je prav prijetno iznenadilo postopanje gospodov poslancev na levici. Še lani so se italijanski poslanci protivilo slovenski večini v odsekih in sicer celo tam, kjer se nikdo ne bi bil tega nadejal; a letos postopali so prav nasprotno. Sami so ponudili in brez ugovora volili naše poslance v odseke tako, da so Slovenci v nekaterih odsekih v večini, dočim predseduje pa Slovenec v onih odsekih, kjer imajo Italijani večino. Ne vemo, kako bi si to tolmačili, so li gospodje od nasprotne stranke postali v teku jednega leta res tako pravični, ali tiči za tem grmom kakšen poseben zajec. Chi vivrà verrà!

Glede kolere v našem mestu moram svoje zadnje poročilo deloma preklicati. Zbolel je bil v blaznici milosrčnih bratov le jeden mož na simptomih kolere podobnih, toda „fama eundo crescit“ in iz jednega bilo jih je drugi dan že pet. To se je uradno preklicalo, a izvestno je, da je neki Slokar na kolero ali kolerini zbolel, vendar ni umrl in je že iz nevarnosti. Včeraj je pa v isti sobi zbolel 27 letni blazen iz Furlanije z enakimi simptomi in v noči zopet še jeden. Slokar in označena dva blazna sta bila prenešana v vilo Candutti, kjer je sedaj lazaret za kolerozne. Pri tej priliki pripetilo se je, da ni hotel lastnik imenovane vile dovoliti, da bi se njegova hiša v ta namen porabila, in magistrat je siloma v hišo udril. Zopet pravda! — Toliko v naglici, več prihodnjič.

Iz Gorice 11. decembra. (Deželni zbor. — Podporno društvo in Čitalnica. — Drobčinice.) Kratkemu poročilu o prvih dveh

sejah kratek dodatek; V drugi seji poročal je mej drugim dež. odbornik Ivan Gasser v imenu deželnega odbora o Goriški bolnici in blaznici ter stavil jednoglasno vsprejeti predlog, naj deželni odbor prevzame v pretres popolni načrt o ustanovi deželne bolnice in blaznice ter naj se mu dovolijo potrebni stroški v ta namen. Kdor pozna razmere v naši bolnici, bode brez dvoma ta korak deželnega odbora odobral; želeli bi le bilo, da se ta zadeva resno v roke vzame ter da bi ta predlog ne bil zaščit, ki bi imel braniti dosedanje bolnico pred napadi v deželnem zboru in pred nevihto, ki ji preti. Čas je, da dobi dežela bolnico in blaznico, ki bode ta osnovani na podlagi časa, vedi in deželi primerni, ne pa objekt, kateri bi imel donášati gizdavim ljudem gmoten dobiček in slavo.

Priliko smo imeli že javiti, da napreduje naše „bralno in podporno društvo“ res izvrstno. Vodstvo je v jako spretnih rokah, odbor skrbi v polni meri za duševni in gmotni interes društvenikov, sploh za zdravi razvoj društva. Želeli je, da bi v tem oziru ostalo vse pri starem, da bi odbor ostal v veliki večini oni, ki je tako spretno vodil društvene zadeve tudi do sedaj. Kako je skrbel odbor za duševni interes društvenikov, razpravljali smo že večkrat, danes nam je le namen dodati nekoliko števil, ki jasneje nego vse besede osvetlujejo odborovo postopanje z ozirom na gmotno društveno stanje. Iz računa za leto 1886, ki je razporejen do prihodnjega občnega zbora v društvenih prostorih, je razvidno, da so znašali vsi dohodki 1685 gld. 66 kr., troški pa 881 gld. 20 kr., torej ima društvo 804 gld. 46 kr. preostanka. Pri vsem tem izplačalo je društvo bolnikom za 1079 dni 394 gld. 90 kr. podpore, za zdravila, pogrebe in druge potrebe pa 256 gld. 68 kr., torej skupno 651 gld. 58 kr. Čisto aktivno premoženje tega društva znaša sedaj že 2729 gld. 46 kr., izvestno lepa vsota, če pomislimo, da društvo še le malo časa obstoji. Temu dodamo še: le tako naprej!

Naša Čitalnica imela je danes občni zbor. Ker se ne more naš državni poslanec vitez Tonkli, ki je skoro pol leta na Dunaji, udeleževati se sej in veselje in ker so sedaj po njegovem uplivu in prizadevanji društvene razmere tako uravnane, da je društvu obstanek zagotovljen, ni hotel vsprejeti več predsedništva, radi tega je imel zbor nalogo izbrati si novega predsednika. To se je vršilo druga leta navadno prav mirno, a letos so rili slovenski krti tako spretno, da ni tega večina čitalničarjev zapazila. Vsled tega je nastala pri volitvi zmešnjava. Žal, da so se dali pri tem poslu zlorabiti tudi najčistejši značaji slovenskih Goriških rodoljubov.

Razen že večkrat imenovanih narodnih zavodov imamo tu še posebej študentovsko kuhinjo in družbo sv. Vincenca, ki skrbita izvrstno za duševni in gmotni blagor naše mladine. Slovenci moramo biti gospodom, ki toli požrtovalno delajo in se trudijo za našo mladino, iz srca hvaležni, to hvaležnost bi pa najbolj s tem skazali, da bi društvu podpirali v vsakem oziru. Nekaj se že stori v tej zadevi, vendar še mnogo premalo. Bog daj, da bi se v bodoče tudi za to polje oni bolj brigali, katerim okolščine to dopuščajo. — Sejem sv. Andreja, največji v Gorici, privabil je v mesto mnogo ljudstva, toda kupčija je bila zelo jalova. Goveja živina je bila zelo v ceno, s konji ni bilo kupčije, sploh šlo je vse piškavo, ker ni denarja. — „Corriere“, ki vedno ščuva na Slovence, objavil je bil notico o ranjku g. Vugi, ki je razdražila vsakega poštenjaka. Slučajno poznal je blag značaj ranjkega našega rojaka žid, ki je v ozki zvezi z imenovanim listom; celo temu bila je nesramnost „Corrierjeva“ prevelika, radi tega je ono notico preklical, oziroma popravil. A list toži v istem številu, da Slovenci Lahe ščuvajo, ker so na sejem sv. Andreja slovenski fantje menda po mestu slovenske pesni peli. A ni to narobe svet? — Gledé kolere ni posebnega poročati. Oni, ki so zboleli, so deloma že okrevali radi tega pa je nastal mej zdravniki prepir, je li ona bolezen res kolera ali ne. Nekateri trdijo, da se je zanesla kolera v bolnico iz Hrvatske, drugi pa pravijo, da to sploh ni družega nego huda driska. Bog daj zadnjim prav. Sicer pa so se že radikalna sredstva proti razširjenju uvela.

Iz Celja 10. dec. (Slovenski otroški vrtec.) Kakor je bilo že v „Slovenskem Narodu“ brzojavljeno, izpolnila se je nam Celjskim Slovencem dolgo gojena želja, namreč da dobimo slovenski otroški vrtec, da se ponemčevanju tam pride v okom, kjer je to najbolj uspešno, pri malih otrokih. Rod-

binske razmere donašajo večkrat, da se nauče otroci tega ali onega slovenskega očeta, narodnjaka, prej nemški kakor slovenski, ali pa celo samo nemški. Drugi je prisiljen svoje otroke dati v nemški otroški vrtec, ker nema nikogar, da bi doma vedno mogel na nje paziti. In v nemškem otroškem vrtu hitro se navadijo, se nemški spakovati. V teh razmerah tiči večinoma vzrok one žalostne prikazni, ki se pa sicer hvala Bogu polagoma redkeje nahaja, da otroci narodnjakov slovenski ne znajo, ali pa le slabo slovenski govore.

Z odpretjem slovenskega otroškega vrtca zboljšalo se bo pri nas v veliki meri; čegar otroci ne bodo sedaj najprej dobro znali slovenski, za tega ni opravičenja. Zato naudajta odpretje slovenskega vrtca vse zavedne domoljube tukaj z iskrenim veseljem!

Ovir bilo je neprimerno mnogo. Pa žilava volja premaga ovire in tudi tukaj dognala je prilično hitro do uspeha. Najvažnije vprašanje bilo je: „soba in vrt“. V družih mestih bi to vprašanje bilo lahko rešiti; ne tako tukaj.

Prvič bi se dotični uradi gotovo nad vsako malenkostjo spodtikali, da se vrtec zabrani ali vsaj njega otvoritev zavleče, torej treba bilo prostora najti, na katerih iz ozirov šolske higijeje ni nobene pege. Drugič treba bilo v poštev vzeti, da si marsikateri meščan, če bi tudi imel primerno hišo, upal ne bi zaradi vladajočega terorizma naših kulturnoscev nje nam v to svrhu v najem dati. Ne bi preostajalo torej skoro družega, kakor zidati. Tega pa gmotne razmere ne bi dopuščale, ter tudi ne bi bilo mogoče tako kmalu vrtca odpreti. Da se je to vprašanje zaradi šole ugodno rešilo, treba je bilo mnogo pisarenja, mnogo potov. Vozili so se gospodje predsednik, tajnik in blagajnik naše podružnice sv. Cirila in Metoda zaradi tega v Maribor, potem je g. predsednik te podružnice šel še opet v Maribor. Konečno doseglo se je, da nam je prišlo katoliško podporno društvo, in častite šolske sestre, ki tamo poučujejo, odstopile so nam rade volje od svojega stanovanja potrebno sobo. Hvala jim za to!

Drugo važno vprašanje bilo je: vrtnarica, ki je za to v slovenskem jeziku izprašana. Tudi to vprašanje se je po dolgih neprilikah ugodno rešilo.

Bati se je bilo pa konečno še, da ne bi deželni šolski svet v Gradci, ki ima otvoritev otroških vrtcev dovoljevati, cele reči ad calendae graecas zavlekel. Vsaj se še dobro spominjamo, da je takrat, ko se je privatna slovenska dekliška šola, ki jo vzdržuje katoliško podporno društvo, snovala, ravno ta deželni šolski svet vedel to zadevo čez 3 leta zavleči! Da se temu že naprej pride v okom, treba je uganiti vse, kaj da deželni šolski svet v tej zadevi misli zahtevati. Treba je bilo opet iti v Gradec k dotičnim gospodom; in šel je edenkrat predsednik naše podružnice, potem pa opet državni in deželni poslanec g. M. Vošnjak.

Post tot dicimina rerum dobili smo sedaj pogojno dovoljenje za otvoritev šolskega vrtca. Podružnični odbor preskrbel je za naš vrtec take klopi, kakršne imajo v nemških vrtcih v Gradci in v Celji, češ, kar je za te prav, bo za naš vrtec tudi dobro! Pa vendar ni popolnem dobro kalkuliral. Kajti našelo se je, da klopi neso za naš vrtec popolnem dobre, da ne ustrezajo najnovejšim načelom šolske higijeje. Treba torej klopi popraviti in od te poprave odvisno je dovoljenje, da se vrtec otvori; kakor hitro se skaže, da so pomanjkljivosti pri klopeh odpravljene, sme se vrtec odpreti. Odbor podružničen je torej potrebno takoj ukrenil, da se klopi korenito popravijo, tako da se sedaj odpre vrtec lahko vsak dan. Hvaležni pa moramo biti za skrb, ki jo imajo gospodje za slovenske otroke; kajti kakor vidimo, klopi, ki jih rabijo v nemških vrtcih, ki so za nemške otroke dobre, neso dobre za slovenske otroke; nego se za te mora vse kaj boljšega ukreniti, in — se je ukrenilo.

Mi torej srčno radostjo objavljamo slovenskemu občinstvu naš uspeh ter vabimo slovenske obitelji Celjske, da pošiljajo svoje otroke v ta zavod, ki se te dni, najdalje do 15. t. m. otvori. Pogoje za vsprejem otrok, izve vsak pri načelništvu podružnice Celjske družbe sv. Cirila in Metoda (dr. Vrečko, drd. Ivan Dečko, Maks Vršec) ter se naj oglasi pri njem zaradi upisanja. V ostalem opozarjamo pa na polo podružničnega načelnštva, ki bo v tej zadevi mej narodnimi Celjskimi obitelji krožila.

S Krškega 12. decembra. [Izv. dop.] Takrat se pač nisem nadejal, ko sem priobčil v 266. številki „Slovenca“ v podlistku spis za ustanovitev šolarskih kuhinj po tistih krajih, kjer oddaljeni otroci ostajajo čez poludne v kraji, kjer je šola, toliko zanimanja za to prekristno napravo. — Z veseljem naznanjam, da pri nas že imamo tako kuhinjo, ki se je z včerajšnjim dnevom odprla.

V dan 28. novembra se je na prigovarjanje tukajšnje učiteljice gospice M. Vesner v šolskem poslopji zbralo obilo gospij in nekaj gospic, da se pogovore o ustanovitvi „šolarske kuhinje“. Vse navsočne dame, jako vnete za to koristno napravo, so mej sabo izvolile odbor, ki ima to takoj izpeljati. Za predsednico so si izbrale blagorodno gospo Josipino Hočevnar, namestnik jej je g. vikar Ivan Knaus, blagajničarica gospa Zdenka Vašica, gospica M. Vesner zapisničarica in gospa Gabršekova odbornica.

V kratkem času se je odboru posrečilo, toliko podpore pridobiti, da dobi sleherni šolski dan 40 do 50 ubogih oddaljenih šolaric in šolarjev opoludne gorko jed. Se ve da je bilo treba trkati na vrata dobrosrčnih ljudij, ki so — razen le nekaterih — dobrovoljno upisali mesečne doneske, ali pa darovali v viktualijah za našo ubogo, kmetsko šolsko mladino.

Pred vsem mi je omeniti zopet naše največe dobrotnice šol, predsednice novemu društvu, blagorodne gospe Josipine Hočevnarjeve, ki je pritekla tej koristnej napravi na pomoč, ona namreč na mesec daruje po 20 gld. Tudi druge gospe, nekaj gospic in gospodov je po svoji moči podpisalo svoje mesečne doneske. Tako na pr. je gospa Gregoričeva vzela na hrano 4 šolarje, gospica Havelka 2 šolarici, gospe: Kersnikova, Lapajnetova, Rupertova, Ženarjeva po jednega šolarja (šolarico). Po 1 gld. mesečno plačujejo gospe: Ausec, Gregorin, Grebenc, Mencinger, Ferk, Stancer, Vašica, Pfeifer; isto tako uplačuje na mesec 1 gld. gospica Vesner. Od gospodov sta upisala po 1 gld. Weiglein in Gabršek. Po 50 novičev plačujejo gospe: Gspan, Krapš, Šešek, Virgler, Engelsberger, Frank, Zesser, M. Vanič, Zatonška, Kobal, Jerman, Rumpreth, Paternoster, ter gospici Malec in Mihel. Z doneskom 50 kr. gospodje: Klein, Parma, Seidl, Bezljaj in Ravnikar. Po 30 kr. gospe: Sotelšek, Ferfila, Gabrič, Perhavec, Hirschberg, Verbič, Lesjak in Cacula, 30 kr. uplačuje tudi kmet Pavlin s Trške gore. Tako so se upisali vsi ti dobrotniki v upisovalno polo.

Krško mestece je sicer majhno, toda v marsikaterem obziru nadkriljuje večja mesta po deželi. S to napravo je zopet pokazalo, da so njegovi stanovniki naučeni za vsako koristno stvar. Verjemite mi, da se bode Vas dobrotnikov obdarovana šolska mladina vedno s hvaležnostjo spominjala — še poznih let. Oni nad nami pa, od kojega vse imamo, nam bode to vse stoterno povrnil! — Le želeli bi bilo, da se jednake naprave tudi po družih krajih ustanove. Pozabiti še ne smem, da je tudi pri tem podjetji največ zaslug si stekla gospica učiteljica M. Vesner, koja naj blagovole po mestih in trgih tudi druge gospice kolegije posnemati.

— r.

Iz Senožeč 10. decembra. [Izv. dop.] V ponedeljek 6. t. m. nabrali so nekateri rodoljubi v Postojini za družbo sv. Cirila in Metoda znatno svoto 21 gld. 32 kr. — To naznanjam z dostavkom, da sta znana Senožeška rodoljuba pridobila za Senožeško podružnico najmanj novih udov, — gotovo dobro nadomestilo za tiste štiri, ki so brez vsakega uzroka odstopili. — Iz zanesljivega vira smo izvedeli, da je g. nadučitelj Kavčič iz čitalnice Senožeške izstopil, pismo: „plačal nemškutar in izstopil!“ Te besede bi nas bile gotovo iznenadile, da bi mi ne vedeli, da se je omenjeni gospod izrazil pred malo leti, ko ni hotelo osem učiteljev pristopiti k družbi „Zwergvereina“ v Postojini: „Wir werden diese renitenten Kerle schon mores lernen!“ — Pri rokah mi je „Slov. Narod“ št. 138. od leta 1882. dne 19. junija, kjer v dopisu iz Knežaka g. učitelja Kavčiča nekdo biča. Tam stoji od besede do besede: „Tudi tist veteranjak, bivši predsednik „Zwergvereina“, zdani nadučitelj v Senožečah — — — plašč po vetru suče — — — Ta petelin na strehi se zna jako hliniti, kadar je njemu v hasek. On je najiskrenjši narodnjak, a tudi ako treba, makari predsednik vsacega „Zwergvereina“. — Mi hočemo učitelje, ki so značajni — — —!“

Iz Trebnjega 12. decembra. [Izv. dopis.] Nepopisljivo pretresla nas je dne 12. t. m. zjutraj

okolu 9. ure vest, da je naš preljubljeni, obče spoštovani zdravnik dr. Vasič, ki je sicer že dlje časa bolehal, pa še zmirom vestno, akoravno teško svojo službo opravljal, nenadoma umrl. — Ranjki, rojen v Škrljevem gradu blizu Mokronoga dovršil je svoje študije na Dunaji in služboval v Trebnjem od leta 1869. Bil je pošten narodnjak, trden značaj, izvrsten zdravnik, skrben oče, zvest prijatelj, blag človek.

Kako ga je ljudstvo spoštovalo, dokaz je bil njegov sijajen pogreb. Od vseh strani našega okraja, iz Novega mesta, Mokronoga, Št. Vida itd. privreli so njegovi čestilci, skazat mu čast, žalibog — zadnjo. Izvrstna naša požarna bramba priredila je pogreb, saj je bil ranjki zdravnik požarne brambe in torej njen izvrševalec ud.

Pred hišo že, predno so krsto vzdignili, zapeli so vrli pevci Trebanjski, kmetski fantje, „Blagor mu“ in zablistetala je skoro v vsakem očesu solza in ustnice so šepnile: „Škoda našega doktorja!“.

Po dokončani maši spremili smo, nebrojna množica, ranjcega na pokopališče. Pred krsto nosili so požarni brambovci krasne vence s trakovi, katere so podarili požarna bramba, Trebanjske gospe in mnogi drugi.

Pri odprtem grobu zapeli so še pevci miloginljivo tužnico „Jamica tiha“. — Nebo je bilo jasno, sapice nobene, solnce je gorko sijalo, a tesno, tesno je bilo vsemu pri srci. Ko se je odmev pesni razlegal po dolini in ko je zadonel otli glas prsti, ki je pala na krsto, začelo je ljudstvo jokati, in tudi najtrdnejši človek brisal si je solze iz oči, saj smo vsi izgubili našega ljubljence. — Mirno spavaj, blagi doktor!

Iz Škofjeloške 12. decembra. [Izv. dopis.] Dasi imamo čitalnico, ki bode prihodnje leto že praznovala petindvajsetletnico, se vendar malo čuje o njej. Človek bi mislil, da se Ločani ne brigamo dosti za njo in jo zanemarjamo. — Pa to ni istina. V teku treh mesecev priredila je naša čitalnica, s pomočjo vrlih diletantov, štiri veselice, pri katerih so se predstavljale izvrstne gledališke igre. Ne bodem opisoval vseh teh veselic, le zadnjima dvema naj bode tu omerjen skromen prostor. Dne 14. novembra videli smo v prvič na Loškem odru žaloigro „Mlinar in njegova hči“. Ta igra zahteva obilo dobrih močij in pa mnogo kulisnih sprememb. Ne more je vsaka čitalnica na deželi predstavljati. Tudi nam bi je ne bilo mogoče, ako nam ne bi bil g. društveni ud in slikar A. Čej iz zadrege pomagal. Omenjeni slikar nam je izdelal lepe nove kulise, predstavljajoče pokopališče in pa vrt. Tako je bilo mogoče prirediti to igro, ki se je jako povoljno igrala. Navzočno občinstvo je z obilnim ploskanjem izraževalo veliko zadovoljnost in pohvalo. Na občno zahtevanje priredila je za tem Loška čitalnica v drugič igro „Mlinar in njegova hči“, in to v dan 28. novembra. Občinstva se je toliko udeležilo, da je prostora primankovalo, kajti vsak, ki je v prvič to igro videl, prišel je zopet, pa s saboj pripeljal še kacega družega. Tudi sedaj predstavljala se je igra izvrstno. V prvič vrsti gre občna pohvala mlinarjevi hčeri „Micki“ (gospodč. M. V.), katere je v resnici kaj dobro težavno nalogo zvršila. Mlado diletantinjno smo lansko leto še le v prvič videli na Loškem odru, in nismo si mislili, da bode omenjena gospica v teku leta predstavljala že tako težavne vloge in pa tako dobro. Omeniti nam je potem Korenke, Županje in Mete, (gospodč. M. M., P. G., K. L.), katerih vloge so bile povsem v spretnih rokah in so se vrlo predstavljale. Tudi od gospodov diletantov nismo pričakovali tolikega uspeha. Matvez Črnot (g. F.) je skopega mlinarja dobro pogodil. No, on je pri Loškem občinstvu že poznan kot izboren komik, a zdaj nam je pokazal, da je tudi resnim ulogam kos. Janko (g. L. S.) je svojo nalogo ugodno rešil; on je zvest sotrudnik pri dramatičnih predstavah in radi ga vidimo na odru. Luka (g. J. K.) je bil povsem povoljen grobokop. Krčmar Pivek (g. A. S.) bil je tudi na svojem mestu in radi priznavamo, da se vrli g. S. mnogo trudi za čitalnični napredek; naj bi ga v tej zadevi tudi drugi posnemali! Matija, kmetski fant (g. M. M.) prišel je zalo mlinarjevo hčer snubit. Pa menim, da ga je bolj mlinarjevo bogastvo, kakor pa prava ljubezen do Micke navduševalo, kajti iz njegovega govora nismo čuli prave iskrenosti zaljubljenega mladeniča. Sicer pa moramo reči, da je povoljno igral. Vrlim diletantom kličem koncem tega dopisa: Slava! Naj bi še drugi gospodje in gospodičine, ki imajo lepo priložnost, stopili v kolo vrlih diletantov in uspeh

čitalničnih predstav bil bi še sijajnejši. Ponosno in veselo bi potem o petindvajsetletnici čitalničnega obstanda vskliknili: Glejte, tolik je napredek v teku petindvajsetih let, to je sad našega truda, naše požrtovalnosti!

S Koroškega 11. decembra. (Uljudna prošnja!) — Vsled mnogoletnega prizadevanja nekaterih slovenskih rodoljubov posrečilo se je v Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem ustanoviti narodno požarno brambo, katere si je mimo svojega pravega namena zapisala na svojo zastavo tudi gojitev slovenskega petja.

Vsakemu izobraženemu Slovincu je znano, kako neusmiljeno vihti kruti Nemec meč svoj nad ubogo slovensko rajo po Koroškem. — Vse nade na boljšo bodočnost ginile so že skoro, vendar pa so zasvetila v zadnjem času znamenja, katere nam pričajo, da se tudi koroški Slovenci začnejo gibati in polagoma zavedati svoje narodnosti. — A Slovenci po Koroškem so siromaki in trpinji, po nasprotjih naših izsesani do gole kosti ter jim zato reji ni mogoče v denarnem oziru mnogo kaj storiti.

S toliko večjim veseljem moramo tedaj Slovenci to zavest in gibanje koroških Slovencev pozdravljati in kdor more, naj na ta ali drug način kaj stori, da se ubogemu narodu, koroškemu pomore do blagostanja in samozvesti.

Najuljudneje prosimo torej vse slovenske rodoljube, slavna pevka društva, „Sokole“ in „Čitalnice“, naj blagovoljno podpirajo najmlajše to društvo bodisi z denarji (za nakup harmonija) ali s pesmimi in notami ter mu na ta način pomorejo do zaželenega cilja. Mej priprost slovenski narod na Koroškem krepi in širiti zavest, to bodi naša naloga, naša dolžnost, ako hočemo, da se navdušuje za naše najdražje svetinje ter se more vzdržati trdnega na svojej zemlji vkljub besnim in ljutim nemškim navalom. — Iz njega vzrastla bode pa potem tudi slovenska inteligenca, katere sedaj v Koroški zelo pogrešamo.

Darovi blagovolijo naj se pošiljati odboru prvega slovenskega pevskega društva narodne požarne brambe v Št. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem. — Na zdravje!

Iz Ribnice v decembra. (Zima v naravi, zima v — človeštvu.) (Konec.) Kdor stvari natanko opazuje, vidi takoj, da se je zadnji čas (v centru tega okraja še posebno) lotila nekakšna „zima“ tudi človeštvu. — Kamor se obrneš, povsod se ti prikazujejo le — zgrbančeni obrazi, tužne „zimske podobe“ z nagubančenimi čeli, kot da bi bil pred kratkim časom vsem tem in taci nesrečnejšem vrag svoj obisk napovedal! . . . Nekdaj, pravijo nekateri, ni bilo tako, potem takem mora biti vendar le „zacoprano“, grom in strela! Pa — lokalnim razmeram primerne so pač tudi socialnega življa razmere! Dandanes svet po nekodi res fino napreduje! — Nekdaj, — pod prejšnjim „velikim“ zvonom v Ribnici ni bilo opaziti tako „žalostnih svetnikov“, nego jih sedaj pod novim — mrgoli. Sedaj, pravim! Ali kaj za vrage! Nekje mora vendar krivda biti! Ves društveni živelj, vse stanje njegovo obstoji v naši „Bralni družbi“ in v nemške seveda inteligentnej „šprahi“, ki nadvlada po nekaterih naših gostilnah v resnici že vsak kitajsk glas.**)

A kaj briga vse to koga! Če Ribnica v navedenem oziru napreduje ali gre rakovo pot, vse jedno, človek ni opica, da bi vse posnemal, kar vidi in če je kaj še tako koristnega, — Slovincu taka čednost ne pristojata! Hm! Oj ti zima v — človeštvu!

Če se po drugod društva, recimo „bralna“, „pevska“, „obrtna“ in dr. snujejo, kje stoji zapisano, da se morajo tudi v Ribnici? Če drugod odbor podružnice sv. Cirila in Metoda v zmislu pravil veselice prireja, kje je paragraf, ki veleva, da se mora po tem ravnati tudi odbor Ribniške podružnice? In če se drugod inteligentni možje za kakšno izredno stvar in korist trudijo, priprostemu narodu do toliko potrebne omike in izobraženosti dospeti pomagajo, kaj to nas briga! — Pevskega društva tudi ni potreba! — Od drugod dobajajo Vam poročila o raznih zabavah v blag namen, o tej ali oni napravi, — iz Ribnice prejmete k večjemu kaj imenitnega o „copnicah“, dasiravno jih v Ribnici niti nemamo, marveč jih imajo v Dolenji

*) Slovenski listi uljudno so prošeni, da izvolijo to prošnjo ponatisniti.

**) In vendar je Ribnica naroden trg!! Dop.

vasi, če je sploh istina to in ne neodpušljiva ne-spamet od priprostega naroda!

Kaj nas briga na pr. če drugi Dolenjci v krčmah dolenjca (čviček) pijó, za nas je dober Hrvat in če je makari še tako „čuden“, — saj gré vse, če se hčé!

To in takova je zima v — človeštvu! Kdor je brezbrisen, samoljuben, sovražnik sloge, tak naj le spi spanje pravičnega in dober mu — tók! A gospoda narodnjaci! Če hočete, da se ne bode vsaka najmanjša osobna zadeva, ki ni družega kot budalost po ljudeh iz bližave kot sredstvo raznim burkam itd. uporabljala, dajte drugače, recimo previdnejše ravnati — ali ogibaj se vsak taci „burkežev“ . . .

Tako smo tedaj dospeli slednjič do nasledkov pošastne „volčje jagode“, ki nosi na čelu utisneno ime: nesloga! Zaradi nje trpi stvar v Ribnici odveč, in čas bi bil, da bi človek, ki je prijatelj vsemu, kar občneje narodnej in tedaj ob jednem tudi krajevnej stvari koristi — dobil jednokrat povod in uzrok pisati o ugodnejših in zanimivejših zadevah, nego da si mora izbrati v predmet „copnica“ in „zimo“ v človeški družbi!

Iz mestnega zbora Ljubljanskega.

V Ljubljani 7. decembra.

(Dalje.)

Odbornik Potočnik pravi, da neče ukaza c. kr. deželne vlade obširneje razmotravati, kajti že ukaz ni kaj prijetno donel na ušesa avtonomnega mestnega zastopa. Le v stvarnem oziru hoče vprašanje razpravljati in v prvi vrsti preiskavati, ali zavzemlje višja oblast, kar se tiče vprašanja kanalizacije in vodovoda pravo stališče ali pa ne. Povod deželne vlade ukazu bi nam utegnil biti že znan, kajti že dolgo časa od tedna do tedna priobčuje glasilo kranjske deželne vlade „Laibacher Zeitung“ statistične podatke, ki gotovo občinstva Ljubljanskega ne pomirjujejo, da se kaj družega ne reče. Ukaz deželne vlade o zdravstvenih zadevah je morda brez dvombe v zvezi s poročili, ki so njej došla in kakeršnih ni bilo, ko je bil na čelu deželnih zdravstvenih zadev ranjki g. dr. vitez Stöckl. Vprašanje je, se li poročila v uradnem listu in ukaz c. kr. deželne vlade vendar le nekoliko ne ujemajo. Obe enunciaciji isto tako statistična poročila v „Laibacher Zeitung“, kakor ukaz deželne vlade skušajo dokazati, da je Ljubljana najnezdruvnejše mesto, če ne na vsem evropskem kontinentu, pa saj v Avstriji. Naloga vsega mestnega zastopa pa je, obrekovano Ljubljansko mesto v svoje varstvo vzeti in varovati pred takimi napadi. Vprašanje, kako zboljšati odvažanje fekalij iz mesta, ni se pričelo še le po dr. Keesbacherji. Narodna stranka v mestnem zastopu je prva pričela siliti to vprašanje na dnevni red in za to prosim, da se mi dovoli nekoliko zgodovinskega spomina. V seji mestnega zbora dne 9. oktobra 1865 stavil je v tej zadevi narodni mestni odbornik dr. Orel predloge, kateri so tedanjega načelnika policijskega odseka dr. Bleiweisa napotili, da je na lastne stroške se pejal v Gradec, da tam prouči sistemo odpeljave v sodčeki, katero so takrat toli obožavali strokovnjaki in lajki. Takrat so sistemo sodčekov ravno tako silno hvalili, kakor se danes hvali pnevmatična sistema. Dr. Janez Bleiweis stavil je takrat in obširno utemeljeval v seji 6. aprila 1866 sledeče predloge: 1. Mestni zbor pripozna iz zdravstvenih in gospodarskih uzrokov potrebo, da se odpravi odvajanje fekalij po kanalih; 2. Vsak hišni posestnik je zavezan, kjer ni dokazanih neodpravih zadržkov, da si napravi Seilerjevo sistemo (sodčke) v svojo hišo in to v roku, določenem po magistratu, sicer se bode na stroške hišnih posestnikov uvela nova sistema. Kjer pa to ni mogoče, mora hišni posestnik napraviti jamo in skrbeti, da se ista razkužuje. Naročilo se je nadalje magistratu, da natanko pregleda, kje je mogoče uvesti novo sistemo itd. Tedanjemu županu dr. Costi naročil je mestni zastop, da izvrši te sklepe in pač dobro je bilo, da jih ni, kajti drugače bi bila Ljubljana danes tam, kjer je mesto Gradec. Imela bi sistemo, danes po strokovnjakih popolnem zavrženo. Dr. Costa je moral odstopiti, njemu je nasledoval c. kr. okrajni glavar Pajk, in prvo, kar je bilo, da je ukazal policijski sekciji, da se nova sistema (sodčke) uvede v komaj 300 hišah, izmed 1020 hiš Ljubljanskih, da pa se ne sme upeljati v predmestjih Krakovo, Trnovo, v Karlov-

škem, na sv. Petra predmestji, na spodnjih Poljanah in deloma v Kapucinskem predmestju in Gradišči, sploh pa ne prenašli. Jeli policijski odsek kaj storil, tega ni razvideti iz magistratnih aktov. Skozi deset let potem prejšnji mestni zastop ni storil ničesar za asanacijo mesta in še le l. 1875 je novo izvoljeni narodni mestni zastop začel preiskavati spise magistrata v tej zadevi, kar je bil, ko je to nasprotna nemška stranka izvedela povod, da sta odbornika dr. Schaffer in dr. Schrei stavila predlog, naj se pokliče zdravstvena enketa. Ta iz 17 udov obstoječa enketa je imela 23. julija 1875 prvo sejo ter se razdelila v tri pododseke. Ti odseki so mnogo sklepali, mestnemu zboru je samo došel predlog nekega odbornika, da se napravi mestni voz za smeti in še tega so prejšnji nemški mestni odborniki pokopali in še le narodni mestni zbor ga je uvel. Vsa ta zdravstvena enketa bila je že a priori mrtvo rojeno dete, kajti predlogi in sklepi neso pred mestni zbor prišli, l. 1877 bila je enketa razpuščena, vso nje gradivo, (dolgo časa shranjeno v neki shrambi za staro šaro), z vsemi dopisi, zapisniki, tiskovinami o tej zadevi došli iz Metza, Stuttgarta, Curiha itd. zginili so, ne ve se kam. Vse je bilo tiho in mrtvo, dokler je bila stranka dr. Keesbacherjeva na krmilu in nikdo teh nemških gospodov se ni brigal za zdravstveno vprašanje. Komaj pa je bila narodna stranka v mestnem zboru v večini, bilo je prvo njenih dejanj, da je odposlalo mestnega inženerja, da prouči kanalizacijo in odpeljavo fekalij v Solnogradu, Inomestu, Monakovem, Augsburgu, na Dunaji, v Gradcu in Zagrebu in takoj po njegovem povratku kupila sta se dva pnevmatična aparata, ki sta stala 4000 gld. in sta že tri leta v porabi. Kar se tiče vodovodnega vprašanja je danes zaradi zdravstvenega delovanja tako malo cenjeni narodni zastop, jedva sestavljen, takoj volil komisijo, da reši to vprašanje. Tiho in mirno, brez vse, prejšnjim nemškim očetom navadne reklame, delovala je in še deluje ta komisija resno in vztrajno in danes po preteku malo let so vsa pripravljala dela izvršena, in vodovod more se v najkrajšem času pričet. Ako se dotični vrhovni deželni zdravstveni poročevalec, saj je vsem znan, (Keesbacher) za to zanima si danes lahko na Ljubljanskem polji, pri Ježici, na Posavji do Skarucine ogleda zabite količe, ki označujejo progo vodovodno v Ljubljano. Moram pa odločno zanikavati in prosim gospoda župana, da se ta protest upiše v zapisnik današnje seje, da bi se kdo drugi morda pozneje ne hvalil, da se je vodovod, ko bode dozidan, napravil vsled njegovega zasluženja, kajti zidal se bode le vsled sklepa narodnega mestnega zastopa Ljubljanskega in ne zaradi kakeršnih koli ukazov in pretenj. Sklicavam se pa lahko na to, da je naš narodni mestni zastop vprašanje vodovoda vzel z resnostjo v roko, sklicavam se na evropsko celebriteto, na učenjaka, ki je bil mej glavnimi sodelavci pri Dunajskem vodovodu — na ravnatelja c. kr. geološkega državnega zavoda na Dunaji, dr. Štura, ki se je izjavil, da je glede vodovoda vse znanstveno in strokovnjaško dovršeno našel ter izrekel udom vodovodnega odseka popolno svojo priznanje za toli bogato gradivo v primerno kratkem času. Mesto Trst, jako bogato, že 25 let razpravlja vprašanje njemu toli silno potrebnega vodovoda, Ljubljana pa naj reši tako vprašanje v pol leta! Sedaj preidem k najvažnejemu delu in to je, k razmerju števil umrlih v Ljubljani v obse in posebno v primeru z drugimi glavnimi mesti. L. 1875 izšla je pri Kleinmayerji in Bambergu brošura: „Denkschrift des Laibacher Stadtphsikes betreffend die sanitären Uebelstände der Landshauptstadt Laibach und Vorschläge zur diesbezüglichen raschen und billigen Abhilfe, an die zu Folge des Gemeinderathsbeschlusses vom 18. Juni 1875 einberufene Sanitäts-Enquete“, verfasst vom Stadtphsiker und Magistratsrathe Dr. Wilhelm Kovatsch“. Na strani 87 tega poročila je izvestje: „Anhang. Mortalitätsstatistik der Stadt Laibach in den letzten 24 Jahren vom Jahre 1851 bis inclusive 1874.“

Ondu se pripoveduje in razlaga, kako računi mestni fizikat Dunajski umrljivost „pro mille et anno“. Umrši Nedunajčani se od splošnega števila odračunijo, iz ostale številke še le računi se umrljivost na 1000 ljudi.

Kar se tiče umrljivosti v Ljubljani, priobčuje mestni fizik sledeče podatke, povzete po poročilu mrtvaškega oglednika zadnjih 24 let.

Leta	Število prebivalstva	Umrlih s pri- računjenimi Neljubljancani	Na 1000 prebivalcev umrlih
1851	20.000	651	32,5
1852	20.200	560	27,8
1853	20.400	656	31,7
1854	20.600	791	38,4
1855	20.800	885	42,5
1856	21.000	683	32,5
1857	21.000	725	34,5
1858	21.200	730	34,5
1859	21.200	783	36,9
1860	21.400	607	28,2
1861	21.600	718	33,2
1862	21.800	680	31,2
1863	22.000	710	32,2
1864	22.200	663	30,1
1865	22.400	828	36,9
1866	22.600	822	36,5
1867	22.800	734	32,2
1868	23.000	751	32,7
1869	23.000	733	31,9
1870	23.200	875	37,7
1871	24.400	879	37,0
1872	23.600	791	33,5
1873	23.800	969	40,8
1874	24.000	1124	47,6

V Ljubljani so prišteti vsi umrši Neljubljancani in kaže se, da je bila v Ljubljani najmanjša umrljivost, leta 1852, le 27,8 od 1000 prebivalcev in izimši tri leta, ko so bile epidemije, največja leta 1854, namreč 38,4 od 1000.

Da se torej zračni število na leto umrlih za Ljubljano, mora se v pošte vzeti povprečno število zadnjih deset let in to pokaže, da je pri 23 180 prebivalcih povprečna umrljivost 763 osob. Mej temi je gotovo nad 200 Neljubljancanov, torej umrlih Ljubljancanov povprečno 563, tedaj 24,1 na 1000 prebivalcev. Umrljivost v našem mestu torej ni tolika, kakor se nekaterim trditi poljubi in vredno je Ljubljano glede umrljivosti primerjati z drugimi mesti.

Umrljivost znašala je po „Annual summary of births and deaths in London 1875 published by the authority of the Registrar General“ od 1000 prebivalcev: v Amsterdamu: 26,7; Berlinu: 32,9; Bruselji: 23,9; Hamburgu: 27,0; Kodanji: 27,2; Londonu: 21,5; Monakovem: 41,8; Novem Yorku: 27,5; Parizu: 22,4; Rimu: 27,5 in v Turinu: 26,7. Glavna mesta v Austriji po uradni sestavi društva inženjev in tehnikov: Dunaj: 31,7; Gradec: 34,3; Brno: 41,7; Praga: 45,0; Celovec: 46,7; Trst: 56,6 in Ljubljana z 32,9 ima torej manjšo umrljivost nego Gradec in pri tem so še priračunjeni umrli Neljubljancani, dočim so na Dunaji Nedunajčani odšteti.

Vse drugače pa opisuje dr. Keesbacher zdravstvene razmere kranjske dežele in posebno Ljubljane v svojem delu: „Krain und seine öffentliche Gesundheitspflege“. Pistoč ob zdravstvenih razmerah Kranjske takoj v prvih vrstah dr. Keesbacher našemu glavnemu mestu gorko zasoli, trdi namreč, da je povprečni odstotek umrljivosti v našem mestu 41,23 na 1000. Urok tej baje veliki umrljivosti je ta, da se doslej še ni uvela pametna sistema za odvažanje fekalij, kajti o tem mestni zastop Ljubljanski n-če ničesar slišati. Opomniti je, da takrat, ko je ta knjiga izšla, ni imela narodna stranka večine v mestnem zastopu, dasi bi dr. Keesbacher sedaj prav rad vse navalil, kar ni po njegovej volji in njegovem okusu, na rovaš narodne stranke mestnega zbora. Na strani 85 njegove knjige pa priobčuje dr. Keesbacher statistično tabelo vseh 14 cislajtanskih glavnih mest za leta 1876, 1877 in 1878. Ta tabela dokazuje, da so leta 1878 glavna mesta: Linc, Celovec, Praga in Črnovice, leta 1877 glavna mesta: Linc, Celovec, Praga, Brno, Levov in Črnovice in leta 1876 mesta: Linc, Gradec, Celovec, Trst, Praga, Brno, Levov in Črnovice imela dosti večjo umrljivost nego Ljubljana!

Po takih raziskavah dozdevnih zdravniških avtoritet je pač neumestno, da se hoče Ljubljana proglasiti kot najnezdruveje mesto v Avstriji. Po vsem tem je dokazano, da statistični izkazi, ki se priobčujejo v „Laibacher Zeitung“ neso pravilni in da je baš narodna stranka, kadar je bila v večini, zdravstvenim razmeram naklanjala največjo pozornost. Da se ni storilo več, za to nam nedostaje najpotrebnejega, namreč denarjev.

Toliko proslavljana pnevmatična sistema ni še prestala svoje zadnje preskušnje, v Ljubljani pa povsod niti izvedljiva ni. Vsaj pravi dr. Keesbacher sam v svoji knjigi, da neso še učenjaki jedini, je li res pnevmatična sistema najboljša, kako bi mi hoteli biti učenejši od dr. Keesbacherjevih

učenjakov. A to pač vemo in znamo, da kar trdijo učenjaki jednake vrste, da se imajo zazidati vsi kanali, ob enem pa uvesti vodovod, da je to nezmisel v strokovnjaškem oziru! (Dobro! Dobro!)

Govornik potem omenja stroškov, katerih bi bilo treba, da bi se uvela pnevmatična sistema. Na podlagi dr. Keesbacherjevega računa dokaže, da je v Ljubljani 74.230 litrov fekalij na dan, na leto pa 27.112.200 litrov, da bi se vse to odpravilo, trebalo bi 18 pnevmatičnih strojev, ki bi stali blizu 50.000 gold. Za nakup prostora, kamor bi se fekalije odvažala, 15.000 gold. za režijo: 36 konj, 18 voznikov in 36 delavcev na dan, trebalo bi pa poleg tega še 18.540 gold. na leto. Kdo bode vsaj za zdaj vse to plačal. Mestni zbor storil je v zdravstvenih zadevah svojo dolžnost, vršil jo bode tudi v bodoče. Natolcevanje, da bi tega ne bil storil, izvira le iz strankarstva. Govornik podpira predloge policijskega odseka. (Dobro! Dobro!) (Daje prih.)

Domače stvari.

— (V predvčerajšnji seji dež. zbora) rešila se je dolga vrsta računskih sklepov deželnih zakladov. Podpore za šolske zgradbe so se dovolite občinam: Tomišelj 500 gld., Borovnica 300, Spodnja Idrija 300, Babino polje 500, Sv. Gora 400, Ribno 500, Domžale 500, Svetli potok 100, Šent Jurij pri Kranji 300, Hrušica 100, Doblje 200, Petrova vas 200, Vrh 100, Veliki Gaber 400, Prežganje 300, Dobernice 100, Tržiše 100, Strekljavec 200, Cerknica 300, Griblje 200, Božakovo 100, Stari trg pri Poljanah 200, Trzin 100, Kropa 100 gld. Vкупaj 6100 gld. — Prihodnja seja je v petek.

— (V včerajšnji seji mestnega zbora) naznanil je gospod župan, da je deželni zakon o hranilnici dobil Najvišjo sankcijo, samo da je treba še preuredbe §. 5., katero zahteva vlada zastran rezervnega zaklada. Reservni zaklad ima se porabljaliti le v mestu koristne in dobrodelne namene, k čemur pa treba vsakokrat še privoljenja vlade. V odbor za pripravo mestne hranilnice se izvolijo: župan Grasseli, podžupan Petričič, Hribar, Klein in dr. Moše. Obravnaval se je potem novi fijkarski red, kateri se pa izroči še pravnemu odseku v pretres in pride še jedenkrat na vrsto. Obširneje poročilo sledi.

— (Javna seja mestnega vodovodnega odseka) bode danes popoldne ob 6. v mestnej dvorani. Na dnevnem redu so konečna posvetovanja o izpeljavi vodovoda, ker je trasovanje bilo dogotovljeno te dni.

— (Mestni statut Ljubljanski), kakor čujemo še ni potrjen, temveč vrne se najbrže še v tekočem zasedanji deželnemu zboru, da par točk preuredi.

— (Klub narodnih poslancev) ima sejo jutri ob 5. uri zvečer v Matičini hiši.

— (Klub slovenskih poslancev) v deželnem zboru štajerskem izvolil je g. dr. Dominika načelnikom, g. dr. Radeya namestnikom, g. dr. Jurtelo zapisnikajem.

— (V deželnem zboru moravskem) prečital je deželni glavar grof Vetter pretekli ponedeljek notranjega ministra dopis, v katerem se deželnim zborom priporoča, naj takoj rešijo deželni budget in priklade. To je nekak migljaj, da deželnih zborov zasedanje ne bode dolgotrajno.

— (Drobne vesti.) Mej sv. Petrom in Vranskim napali so dne 8. t. m. lopovi pošto in odnesli zaboj, v katerem je bilo za 25 gld. perila. Zločinca sleduje žandarmerija. Ta dogodek je zopet dokaz, da bi bila v Braslovčah žandarmerijska postaja nujno potrebna. — G. Weigel, uradnik na tukajšnjem iužnem kolodvoru, o čegar nesposobnem obnašanji v Borovnici smo nedavno poročali, premeščen jo bil nagloma iz Ljubljane v Trst. — Državna železnica bode po novem letu ceno za tour-in retour liste zvišala. — Umrli je pretekli petek g. Julij Larisch, bivši posestnik pivovarne v Laškem trgu.

— (Gosp. Fran Kalister) veleposestnik v Trstu, podaril je delavskemu podpornemu društvu v Trstu 100 gld.

— (Umrli) je preteklo nedeljo zjutraj g. dr. Ludovik Vašič, okrajni ranocelnik v Trebnjem, za spridenjem jeter. Pokojnik bil je priljubljena osoba in še v najlepši dobi. Lahka mu zemljica!

— (Marco Minghetti,) slavni italijanski državnik, je te dni v Rimu umrl. On je bil vodja desnice v parlamentu in v prejšnjih časih že več.

krat ministerski predsednik. Za nas je Minghetti posebno zavoljo tega zanimiv, ker je bil intimen prijatelj Strossmayerja. Škof Strossmayer ni nikdar zamudil prilike, kadar je bil v Rimu, da ne bi bil Minghettija in njegove duhovite soproge obiskal.

— (Gosp. Anton Rozina), avskultant v Rudolfovem, napravil je dne 11. t. m. v Gradci sodniški izpit s prav dobrim uspehom.

— (Odlikovanje.) „Društvo učiteljev in šolskih prijateljev na Ptui“, je na predlog gosp. ravnatelja Ferka velezaslužnega gosp. Janeza Ranerja, ravnatelja in c. kr. nadzornika, častnim članom imenovati blagovolilo. Prosit!

— (Slovenski uradovati) je sklenil novi občinski zastop pri Novi cerkvi celjskega okraja. Sledile bodo bržčas kmalu tudi vse sosedne občine.

— (Slovenski klub na Dunaji) ima svoj tretji večer v soboto 18. decembra t. l. na predvečer Janežičevega rojstnega dne v hotelu Royal I. Singerstrasse 3 mezzanin na levo. Na dnevnem redu je berilo g. J. Navratila: „Prazna vera o kačah“. Začetek ob 8. uri. K udeležbi vabijo se vsi na Dunaji bivajoči Slovenci.

— (Važen deželni zakon.) Deželni zakonik za vojvodino Kranjsko, kos XV., ki je bil izdan in razposlan dne 8. decembra t. l. razglša važni deželni „zakon z dne 13. junija 1882. l. ob odkupu posestev se državi novčanih in prirodninskih davščin za cerkve, župnije in njih organe,“ z dotičnim izvršitvenim predpisom vred. Ta zakon, ki ukazuje, da odslej duhovske bire ni več dajati naravnost duhovnikom samim, ampak da se mora v novcih plačevati pri c. kr. davčnih uradih, je delo naših političnih nasprotnikov. Zadnji, po svoji večini iz Nemcev obstoječi deželni zbor kranjski je poslednje ure svoje porabil v to, da je zveržil ta zakon, s katerim je izdatno obremenil našega kmetovalca. Ves ta zakon gre na rovaš naših Nemcev; kajti narodna stranka, ki je bila takrat v manjšini, je novemu zakonu ob odkupu bire v deželnem zboru glasno, toda brezuspešno ugovarjala. Zakon je bil potrjen že l. 1882., izvršitveni predpis pa se mu je dodal z ukazom c. kr. deželnega predsednika za Kranjsko z dne 28. novembra 1886., št. 98 pr. Kdor ta izvršitveni predpis, ki je pisan v uzorni, jedernati slovenščini, primerja z deželnim zakonom samim, zdelo se mu bode čudno, da se izvršitveni predpis ne ozira povsod na slovenski tekst dotičnega zakona. In to moramo le odobravati, kajti slovenska beseda tega zakona je tako površna in starikasta, da bode zakon tudi v tem oziru na vse čase čudno osvetleval delavnost naših političnih nasprotnikov.

— (Kranjski zemljiščno-odvezni dolg.) O nasvetu gosp. poslanca dr. Mošé-ta, da naj bi se sedanji način amortizacije deželno zemljiščno-odveznega dolga tako preinačil, da bi se odslej namesto 16% le 12% nalagalo na direktne davke, izraža se jako povoljno in pohvalno znani strokovni časnik „Oest. Ung. Sparkassen-Zeitung“. Ne le, da se rečeni časnik popolnoma ujema z nasveti gospoda dr. Mošé-ta, priporoča tudi drugim deželam, da bi se te ideje poprijele. Od hranilnice kranjske pa pričakuje, da bode rada ustrezala, kjer gre za deželne koristi in za razbremenjenje davkoplačevalcev, kajti le kranjski deželi se ima hranilnica zahvaliti, da se je tako lepo razvila. Konečno izreka časnik svoje priznanje dr. Mošé-tu za trudno, a hvalevredno delo, po katerem skuša urejati težavne gospodarske razmere v deželi.

— (Zabavni večer pisateljskega društva) v soboto se je spet prav dobro obnesel. Predsedoval je g. E. Lah, čital pa je gosp. prof. Orožen zanimivo razpravo „S čim in na čem so pisali narodi.“ Gosp. dr. Krisper rešil je z jako dobrim humorjem dano mu nalogo zabavati društvo. G. Hribar spominjal se je nedavno umrlega dalmatinskega rodoljuba, Špiro Tomića v Spletu, in povedal več epizod iz življenja originalnega moža. Pevci so se, kakor navadno skazali in društvo razveseljevali z uhranim petjem. Prihodnjo soboto bode predsedoval g. prof. Orožen, čital pa g. Anton Svetek „Spomine na bosensko okupacijo.“

— (Tiskovna pravda proti „Hrvat ski“) vršila se je preteklo soboto pred sodiščem v Zagrebu. Povod zatožbi bil je članek z naslovom „Poslanica Križevčanom“ in dopis iz Petrinje. Sodišče obsodilo je odgovornega urednika Štefana Zavrlića na 16 mesecev teške ječe, na 100 gld. globe, izdatelja „Hrvatske“ pa

na 2300 gld. izgube na kavciji. Vrh tega bil je dopisnik Žugaj obsojen na jeden mesec zapor.

— (Nemška temeljitost.) Sobotna „Tagespott“ opisuje zadnjo notranjsko volitev kot „Reichsrathswahl in Unterkrain“, vrh tega pa je izumila še „Bezirkshauptmann von Rakek“. Rakek je sicer lep in važen kraj, a doslej okrajnega glavarstva ondu vender še ni bilo. „Tiskovna pomota!“ poretó pismouki pri „Deutsche Wacht“.

— (Grozna nevednost.) Znani šulfereinov-vec in germanizator g. Vincenc Kotzmuth, nadučitelj v Hajdinu, poslal je dne 27. oktobra t. l. vsem šolskim vodstvom ptujskega okraja dopisnice, vabeč učitelje k nekemu predavanju o sadjarstvu v zloglasnem nebodigatreba „društvo učiteljev in šolskih prijateljev“, završujoč: „s pozdravom in gaslom: Unibus viritis“. (sic!) Da bi bil ta gospod nadučitelj le malo v kako „Slovensko Berilo za ljudske šole“ polukal, uveril bi se bil, da je vzvišeno gaslo našega presvetlega vladarja: „Viribus unitis!“ Žalostno! In to duševno revče je voditelj nemškutarskih učiteljev ptujskega okraja! Seveda, mej slepci je jednooki kralj! Zares škoda za šulfereinove groše!

— (Iz Trsta) se nam piše: Gmotni uspeh svečanosti Tržaške podružnice sv. Cirila in Metoda dne 7. t. m. bil je precej ugoden, ker dohodkov je bilo 461 gld. 40 kr., troškov 359 gld. 5 kr., prebitka torej 102 gld. 35 kr.

— (Obsojen) je bil včeraj popoldne pred tukajšnjo c. kr. okrajno sodnijo založnik knjige: „Priče božjega bitja!“ g. D. H. radi žaljenja časti in obrekovanja na 15 gld. globe, oziroma tri dni zapor.

— (Mestna policija) prišla je predvčeraj zvečer bivšo natakario Jovano Sedelčič, ki je oktobra t. l. gostilničarki Winkelhofer v Stobu, pri katere je služila, iz zaprtega zaboja ukrala 379 gld. Ujeta Sedelčič tatvine ne taji, a trdi, da ni bilo 379 gold., ampak samo 279 gold.

— (Cerkven tat.) Včeraj dopoldne prišel je kmetek človek v prodajalnico tukajšnjega optika Rexingerja in ponujal na prodaj dve paténi. Ker je bil isti človek že pred tednom Rexingerjevemu poslovojni ponujal nek pokal, stopil je slednji iz prodajalnice in velel bližnjemu postreščeku, naj hitro pokliče policijo. V tem hipu pobegnil je neznanec iz prodajalnice, pustivši jedno paténo na mizi. Policija ga skrbno išče, a doslej zaman.

— (Tatvina.) Karol Hönle, agent „Unionbanke“ iz Augsburga pripeljal se je predvčerajšnjim iz Kamnika v Ljubljano k „Maliču“, ondu plačal fjakerja, svojo listnico, v kateri je bilo 380 gld. pa položil na zaboj, stoječ v veži ter odšel v svojo sobo. Čez pol ure pogrešil je listnico, šel jo iskat, a ni je bilo več.

— (S Krškega) se nam poroča, da so vojaški topničarji, ki so do sedaj imeli svoje redne strelske vaje na Ptujskem polju na Štajerskem, najeli s prihodnjim letom strelišče na Krškem polju ob Savi za 25 let. Vojaški bodo večinoma nastanjeni po Krškem in na Vidmu, svojo stalno vojašnico bodo pa imeli v grajščinski pristavi v Žadovinjeku poleg Krškega. Streljalo se bode meseca junija, julija in avgusta.

— (Železnica mej Čakovcem in Vardžinom) na Zagorski železnice izročila se je dne 13. t. m. javnemu prometu.

— (Odbor „Čitalnice Postojinske“) vabi p. n. gg. društvenike najljubneje k nje občnemu zboru 19. t. m. ob 3. uri popoldne v vsposredom: 1. Nagovor predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev dveh pregledovalcev računa. 5. Volitev odbora. 6. Posamni predlogi in nasveti, mej drugim posvetovanje o stanovanju društvenem.

— (Odbor Národne čitalnice Novo-meške) sklicuje v dan 18. decembra 1886. ob 1/2 8. uri zvečer svoj občni zbor, kateri se bode vršil v prostorih Narodnega doma. Vspored: 1. Poročilo tajnikovo. 2. Poročilo blagajnikovo. 3. Razni predlogi in razgovori. 4. Volitev dveh pregledovalcev računa. 5. Volitev novega odbora. — Dolenjsko pevsko društvo pa sklicuje svoj občni zbor v dan 17. decembra ob 1/2 8. uri zvečer, kateri se bode vršil na istem mestu in z istim vsposredom. Ker je posebno 5. točka vspeveda pri obeh društvi posebnosti, pozivajo se gg. člani, da se imenovanih občnih zborov prav mnogobrojno udeleže.

— („Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici.“) Vsi p. n. gospodje društveniki se uljudno vabijo v letni redni občni zbor, ki bo dne 19. decembra t. l. točno ob 3. uri popoldne v pritlični Marzinijevi dvorani s sledečim dnevnim redom: 1. Letno poročilo odbora; 2. računski sklep za leto 1886; 3. proračun za leto 1887; 4. posamezni predlogi; 5. volitev novega odbora. Gospodje društveniki, ki nameravajo staviti pri občnem zboru kak predlog, naj ga naznanijo prej odboru do 17. t. m.

— (Izpred porotnega sodišča.) Dne 9. decembra obsojen je bil pri prvi tajni obravnavi zaradi hudodelstva spolske posilnosti Janez Setnikar na 18 mesecev ječe, zaradi ist-ga hudodelstva pri drugi tajni obravnavi Tone Potokar na 4 leta teške ječe. — Fran Hreščak iz Gabrč, zatožen je bil 10 t. m. hudodelstva soudeležbe ponarejanja kovanega denarja. Kupil je bil v družbi z dvema že na več let teške ječe obsojenima v Trstu nad sto komadov ponarejenega kovanega denarja in izdal kakih 9 goldinarjev, kar sam priznava. Z ozirom na to, da je bil zatoženec zapeljan in da je oženjen oče, nasvetoval je državni pravnik sam celo vrsto olajšajočih razlogov. Hreščak je bil obsojen na 13 mesecev teške ječe, poostrene vsaki mesec s postom. — Pri drugi obravnavi 10. t. m. zatožen je bil Fran Rihteršič, 23 letni kočarski sin iz Bukovščice, hudodelstva uboja. Dne 26. septembra t. l. sunil je na cesti v Selcah Fran Klemenčiča z nožem v trebuh, da je slednji vsled tega 3. oktobra umrl. Obsojen je bil na štiri leta teške ječe s postom vsak mesec. — 11. t. m. bil je zatožen 30letni ribič, Anton Črne iz Kašlja, hudodelstva teške telesne poškodbe. 22. maja t. l. je v gostilni Janeza Plevnika z vratom steklenice po glavi udaril in mu oko teško poškodoval. Dasi zatoženi dejanja ni tajil, so porotniki s 6 proti 6 glasom zanikali njim stavljeno vprašanje in Črne je bil zatožbe oproščen. — Pri drugi obravnavi 11. t. m. zatožen je bil Jarnej Tekavc, posestnika sin, 25 let star, hudodelstva uboja, ker je 12. avgusta v Hribu v gostilni sunil krčmarico Nežo Peterko z mesarskim nožem v trebuh, da je ta vsled poškodbe 3. septembra umrla. Obsojen je bil na pet let teške ječe, vsaki mesec post in vsako leto na dan dejanja tamnico.

Slavno uredništvo!

Slicevaje se na §. 19 tis. zakona, pozivljam Vas, da vsprejmete v Vaš list v postavnem obroku sledečo izjavo: Vaš pristavek k mojemu uposlannemu z dne 2. t. m. se nikakor ne strinja z resnico.

V Postojini dne 5. decembra 1886.

Vitez pl. Schwarz,
c. kr. okrajni glavar.

Opomnja: Da se naš pristavek k popravku gosp. okrajnega glavarja viteza Schwarza z resnico **popolnem strinja**, dokazalo se bode s pričami pred dotičnim c. kr. sodiščem, kar naj gosp. „vitez pl. Schwarz“ na primerno znanje vzame.

Uredništvo „Slovenskega Naroda“.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Peterburg 15. decembra, „Praviteljstveni Vestnik“ obžaluje razne članke, objavljene v zadnji čas po ruskih časnikih, ki so Nemčijo opisavali kot Rusiji sovražno. Priporoča časnikom več previdnosti in hladnokrvnosti pri razpravljanju političkih razmer.

Pariz 14. decembra. Pri debati o budgetnem provizoriji trdil je Clemenceau, da je večina za reforme, zlasti za ločitev cerkve od države. Ministerstvo Freycinet je palo, ker je bilo proti napredku. Izjava novega kabineta tudi ni vsakemu po volji. Večina brez sodelovanja skrajne leve, je nemogoča. Ministerski predsednik poudarja, da je le slučaj vrgel Freycineta. Vlada bode storjene obljube 1887. l. uresničila. Predno se reši versko vprašanje, treba pridobiti večino dežele; za ločitev cerkve od države ni nobene večine. Minister se ne boji upora desnice, ker za njim stoji dežela in ker se zanaša na sodelovanje vseh republikancev. Desnica izjavi, da bode provizorij dovolila, a da s tem ni izrečeno zaupanje. Provizorij odobri se s 528 proti 12 glasom.

Peterburg 13. decembra. („Pol. Correspondenz.“) Vesti, da odstopi Giers, so neosnovane. Ko bi se pa vender zgodila kaka pre-

membra, ne bil bi Dunajski veleposlanik knez Lobanov, ki bi nastopil Giersovo dedščino. — Generalni guverner na Kavkazu knez Dondukov Korsakov semkaj dospel, general Anenkov se pričakuje, kar je povod mnogim kombinacijam.

Berolin 12. decembra. Ob 3. uri popoldne prišli so pred cesarsko palačo človeka, ki je vrgel kamen v okno na voglu palače.

Sofija 12. decembra. Tukaj zaostali tajnik ruske agencije dobil povelje, naj se pripravi na odhod. Na zahtevo nemškega generalnega konzula odposlala je bolgarska banka v Berolin onih 700.000 frankov, katere je bila ruska agencija pri njej uložila.

Berolin 13. decembra. Zločinec, ki je včeraj v cesarski palači okno razbil in je radi tega zaprt, je 31 letni ključarski pomočnik Bönicke iz Salzfurtha (okrožje Bitterfeld), jako zanemarjen človek, brez dela in stanovanja. Iz Magdeburga pripotoval je semkaj, da bi s svojim zločinom na cesarsko palačo pozornost na-se obrnil. Cesar je bil v stranski sobi in se je takoj potem prikazal pri oknu, navdušeno pozdravljen.

Narodno-gospodarske stvari.

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica imela je dne 30. novembra t. l. redno sejo pod predsedstvom g. zborničnega predsednika Josipa Kušarja in v navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. vladnega svetovaleca g. Josipa Dralke ter naslednjih gospodov zbornikov: Ivana Baumgartnerja, Oroslava Dolenca, Ivana Nepom. Horaka, (podpredsednik), Alojzija Jenka, Antona Kleina, Maksa Krennerja, Karola Luckmanna, Mhaela Pakiča, Ivana Perdana, Josipa Ribiča in Fran Ksav. Souvana.

Gospod zbornični predsednik konstatuje sklepčnost zbornice, otvori sejo ter imenuje overovateljske zapisnika današnje seje gg. Jan. Nep. Horaka in Karola Luckmanna.

Gospod predsednik potem naznanja, da je do bil od gospoda c. kr. deželnega predsednika barona Winklerja naslednji dve pisanji:

a) „Nj. c. in kr. apostolsko veličastvo je vsled visokega ukaza nj. ekselence g. ministerskega predsednika in vodje c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 16. oktobra, št. 4452 za čestitanje, katero je Vaše blagorodje povodom Najvišjega imenovanja izrazilo v imenu trgovinske in obrtne zbornice za Kranjsko, izvolilo izreči Najvišjo zahvalo. O tem“ itd.

b) „Nj. ekselence g. najvišji dvornik Nj. veličastva cesarice mi je iz Gödölla brzojavno poročil, do je Nj. veličastvo za čestitanje, katero je Vaše blagorodje povodom Najvišjega imenovanja v imenu Ljubljanske trgovinske in obrtne zbornice izrazilo, blagovolilo izreči premilostno in blagovoljno zahvalo. Jemljem si čast“ itd. Zborniki vzame to naznanilo stoječi v znanje.

Na dalje naznanja gosp. predsednik, da je g. c. kr. deželni predsednik dne 7. novembra t. l., št. 3789, zbornici naznanil, da je nj. ekselence gosp. trgovinski minister z visokim odlokom z dne 3. novembra t. l., št. 39157, imenoval c. kr. vladnega svetnika Josipa Dralko vladnim zastopnikom pri zbornici.

Gospod predsednik pozdravi v imenu zbornice gospoda vladnega zastopnika ter ga prosi, naj izvoli interese, katere zastopa zbornica, pospeševati in zbornico v njenem delovanju na višjem mestu podpirati.

Gospod vladni zastopnik zahvaljuje se za pozdrav ter zagotavlja, da si šteje v svojo dolžnost, podpirati zbornico pri reševanju njenih nalog, ter da hoče interese industrije in obrta, trgovine in prometa vselej po svojih močeh pospeševati. Zbornica vzame to z dobro-klici v znanje.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Na to se poroča o poslovanju zbornice za dobo od 25. septembra do 30. novembra t. l. Iz tega poročila posnemamo naslednje:

V tej dobi so došli:

a) Ukazi c. kr. trgovinskega ministerstva:

1. Naznanilo se je, da morajo imeti tukajšnji v Ogerski se baveči trgovski potovalci primerno izkaznico; 2. rešila se je pritožba tovarne za barven les na Fužinah zaradi nekaterih neprilicnostij v Tržaški luki; 3. naznanilo se je, da so se dovolile nekatere olajšave glede dokaza o izvoru pri uvažanju blaga v Španijo; 4. naznanilo se je, da se je prepovedalo uvažati tako steklo in porcelan v Perzijo, katero ima podobo šahovo ali perzijskih princ, (ti ukazi so se v tukajšnjih listih razglasili); 5. naredba trgovinskega ministerstva sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve z določilom:

1. Obrtne znamke (marke), katere imajo samo podobe Nj. veličastev ali članov Najvišje cesarske hiše, se ne smejo rabiti pri zaznamovanju blaga. 2. Take znamke, katere nimajo samo podob Njih veličastev ali članov cesarske hiše, marveč le

zdržno z drugimi znamenji, potrebujejo v bodoče, predno se rabijo. Najvišjega potrdila.

3. Pod točko 2 te naredbe omenjene obrtne znamke, katere je lastnik do zdaj v dobrem namenu dal reg strovati, ne zadenejo ta določila. Ta naredba stopi v moč dne 30. oktobra t. l.

b) Dopisi c. kr. deželne vlade:

1. Poročilo se je, da se komisijonelni uradni posel določi na 5. dan novembra 1886, da se določi proga dolenske železnice. Ta posel vršil se je dne 5. in 6. novembra t. l., pri katerem je zbornico zastopal zbornični predsednik g. Josip Kušar;

2. vroči se odobren zbornični proračun za leto 1887;

3. poročilo o določitvi krajevnega obsega za obrtne zadruge v političnem okraju Krškem in Ljubljanske okolice.

c) Drugi dopisi:

1. Vabilo lokalnega odbora za železnico Ljubljana-Kamnik k shodu.

2. Dopis c. kr. poštne in brzojavne ravnateljstva v Trstu z naznanilom, da se je v Kresnicah ustanovil poštni urad.

3. dopis geografske družbe na Dunaji s pozdravom do zbornice kot njenega izrednega člana.

4. Dopis kranjskega deželnega odbora s prepisom note c. kr. deželne vlade glede znižanja tarifov na južni železnici. Ta nota slove: „Slavni deželni odbor je v naravnost do visokega trgovinskega ministerstva obrnjeni ulogi z dne 18. novembra 1885, št. 7682 ex 1884 stavil prošnjo, naj dela na to, da južna železnica zniža osobni tarif ter da naj za postaje v Kranjski ne določa neugodnejših tarifov za blago, nego veljajo za postaje v drugih deželah, kakor tudi, da vsprejme glavno mesto Ljubljano v južno-severno-avstrijsko-ogerski zvezni promet.“ (Dalje prih.)

Zahvala.

Povodom moje izvolitve za državnega poslanca došlo mi je veliko število čestitk in bi rad na vsako posebej odgovoril. Ker pa mi to ni lahko mogoče, prosim mojo zahvalo blagovoljno tem potem vsprejeti.

V Ljubljani 12. decembra 1886.

Dr. Andrej Ferjančič.

Javna zahvala.

Podpisani odbor usoja si tem potom vsem onim, ki so na jeden ali drugi način pripomogli, da se je „Preširnova beseda“ tako sijajno izvršila, v prvi vrsti pa sl. mešanemu zboru Šišenske čitalnice, gg. Medenu, vitezu Janušovskemu in Kajzlu za preprijazno sodelovanje, dalje sl. „Pevskemu društvu“ v Ptuiju in g. dr. B. Ipavcu izrekati najtoplejšo zahvalo.

Odbor slov. del. pevskega društva „Slavec“.

Poslano.

Neustein-ove posladkorjene kri čisteče pile svete Elizabete, (817-11)

skušeno in od znamenitih zdravnikov priporočano sredstvo proti zabasjanju. — 1 škatljica à 15 pil 15 kr., 1 zavoj = 120 pil 1 gld. a. v. — **Pred ponarejanjem se jako svari.** — Pristne so samo, če ima vsaka škatljica rdeče tiskano našo protikolovano varstveno znamko „Sveti Leopold“ in našo firmo lekarna „p. l. sv. Leopold“, Dunaj, mesto, Ecke der Spiegel- und Plankengasse. — Dobivajo se v lekarni G. Piccoli.

Kdor se boji mrtvouda

ali katerega je že zadela, ali pa bolega na navalu krvi, omotici, udrtju, ali ne more spati ter ima bolne živce, naj si naroči knjižuro „Ueber Schlagfluss-Vorbeugung und Heilung“, 5. izdaja, ki se zastoni in franko dobi od pisatelja bivšega deželobrambovskega batalijonskega zdravnika Roin. Weissmann-a v Vilshofen-u, Bavarsko. 38-23)

Loterijske srečke 11. decembra.

Na Dunaji: 63, 38, 69, 42, 76.
V Gradci: 48, 26, 21, 32, 60.

Tujci:

12. decembra.

Pri rojstvu: Fuhrman z Dunaja. — Stampf iz Prage. — Frank iz Grada. — Polak z Dunaja. — Freund iz Budimpešte. — Schlesinger z Dunaja. — Mrak iz Rudolfovega. — Waldeck iz Celovca.

Pri smrti: Moor z Dunaja. — Mazgon iz Siska. — Peterka z Dunaja. — Steer iz Trsta. — Bachmann z Dunaja. — Baron Balu iz Ljubljane. — Zabranka z Dunaja.

Umrli so v Ljubljani:

9. decembra: Helena Oblak, delavčeva hči, 6 let, Poljanska cesta 18, za škrlatiko.

10. decembra: Marija Kolnik, hišnega posestnika žena, 56 let, Hrenove ulice 9, za otrpnenjem pljuč. — Antonija Laznik, delavčeva hči, 4 leta, sv. Petra cesta 53, za škrlatiko. — Albert Tomšič, kaznenec, 41 let, Hrenove ulice 15, za vodenico.

11. decembra: Jožef Omahen, uradni sluga, 50 let, Emonska cesta 17, za jetiko. — Reza Stengler, postrežkinja, 70 let, Frančiškanske ulice 6, za bramorio. — Fran Merjasič, uradni sluga, 64 let, Križevniške ulice 7, za plućnico.

12. decembra: Fran Flander, mizarjev sin, 4 leta, Marije Terezije cesta 26, za vnetjem sapnika. — Rinald Klemenc, ključarjev sin, 1½ leta, sv. Petra cesta št. 75, za škrlatiko.

13. decembra: Marija Šega, delavka, 43 let, sv. Petra cesta št. 45, za jetiko.

V deželnej bolnici:

11. decembra: Franja Gerdina, hišnega posestnika žena, 51 let, za spridenjem krvi. — Anton Pajk, delavec, 56 let, za plućnico.

12. decembra: Jakob Pengov, delavčev sin, 16 mes., za spridenjem krvi.

Tržne cene v Ljubljani

dne 15 decembra t. l.

Pšenica, hktl.	gl. kr.	Špeh povojen, kgr.	gl. kr.
Rež,	682	Surovo maslo,	68
Ječmen,	471	Jajce, jedno,	90
Oves,	406	Mleko, liter,	3
Ajda,	276	Goveje meso, kgr.	64
Proso,	390	Telečje	56
Koruza,	471	Svinjsko	56
Krompir,	504	Koštrunovo	30
Leča,	268	Pišanec	35
Grah,	10	Golob	17
Fižol,	9	Seno, 100 kilo	31
Maslo, kgr.	10	Slama,	268
Mast,	68	Drva trda, 4 metr.	640
Špeh frišen,	58	„ mehka, „	410

Meteorologično poročilo.

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Ve-trovi	Nebo	Mo-krina v mm.
11. dec.	7. zjutraj	731.65 mm.	-0.6° C	sl. sev.	obl.	0.00 mm.
	2. pop.	734.55 mm.	0.0° C	sl. svz.	obl.	
	9. zvečer	737.55 mm.	-2.2° C	sl. svz.	obl.	
12. dec.	7. zjutraj	734.28 mm.	-3.6° C	sl. sev.	obl.	4.20 mm.
	2. pop.	731.67 mm.	0.8° C	brezv.	obl.	
	9. zvečer	729.61 mm.	2.4° C	brezv.	dež.	dežja.
13. dec.	7. zjutraj	732.57 mm.	1.6° C	brezv.	megla	0.00 mm.
	2. pop.	733.87 mm.	1.8° C	brezv.	megla	
	9. zvečer	735.37 mm.	-0.2° C	brezv.	megla	

Srednja temperatura — 0.9°, — 0.1° in 1.1°, za 0.3° pod, 0.7° in 2.0° nad normalom.

Dunajska borza

dne 15 decembra t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	83 gld.	—	kr.
Srebrna renta	83	50	„
Zlata renta	113	15	„
5% marčna renta	100	70	„
Akcije narodne banke	882	—	„
Kreditne akcije	295	80	„
London	125	70	„
Srebro	—	—	„
Napol	9	93	„
C. kr. cekini	5	94	„
Nemške marke	61	67½	„
4% državne srečke iz l. 1854	250 gld.	131	75
Državne srečke iz l. 1864	100 gld.	168	25
Ogrska zlata renta 4%	104	55	„
Ogrska papirna renta 5%	95	45	„
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	105	50	„
Dunava r-g. srečke 5%	100 gld	117	25
Zemlj. obd. avstr. 4½% zlati zast. listi	124	25	„
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	—	—	„
Prior. oblig. Ferdinandove sev. želez.	98	80	„
Kreditne srečke	100	179	50
Rudolfove srečke	10	19	25
Akcije anglo-avstr. banke	120	115	—
Tramway-društ. velj. 170 gld. a. v.	217	—	„

Zahvala.

Že mej boleznijo našega presrečno ljubljenega brata in svaka

AVGUSTA DIMITZ-A,

c. kr. finančnega nadsvetnika in finančnega ravnatelja,

so od več strani dohajali dokazi sočutja, in ko se je tako naglo spopolnilo, kar je bilo sklenjeno v božjem nezapodljivem sklepu — dajalo je splošno sočutje, ki se na je skazovalo na mnogi nepozabljivi način, toliko tolažbo, da čuti naše sree potrebo, izraziti za to najiskrenejšo zahvalo, kakor tudi za mnogobrojno spremstvo k poslednjemu počitku in za darovane lepe vence v svojem imenu in v imenu drugih svojcev pokojnika.

V Ljubljani, dne 11. decembra 1886.

Ludovik Dimitz, Ana Suppan roj. Dimitz, dr. Josip Suppan. (922)

V našem založništvu je izšla in se dobiva po vseh knjigotračnicah knjiga:

Odkritje Amerike.

Predelal

H. Majar.

Trije deli, 436 strani, 8°. Vsi trije zvezki v platno skupe vezani 1 gld. 60 kr., po pošti 10 kr. več; posamični zvezki pa po 60 kr., osiroma po pošti 65 kr.

Ta knjiga je lep dar slovenski mladini. Vsak prijatelj naše mladine in književnosti naše bode zategadelj hvalben frančiškanskemu patru Hrizogonu Majarju, da je lepo knjigo Campejevo priredil slovenski mladini.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

knjigotračnica

v Ljubljani na Kongresnem trgu.

Najboljša pitna voda pri epidemijah.

GLAVNO SKLADIŠTE
MATTONIJEVE
GISSHÜBLER
najčistije lužne
KISELINE
poznate kas najbolje okrepljujuće piće,
i kas izkusen trik proti trajnomu kašlju plućevine i
želudca bolesti grkljana i proti meh. raiim kataru,
HINKE MATTONIJA
Karlovi vari i Widn.

Trgovsk pomočnik,

slovenskega in nemškega jezika zmožen, v prodaji spe-
rijskega in galanterijskega blaga dobro izurjen, želi svoje
sedanje mesto premeniti.

Ponudbe pošiljajo naj se upravnistvu „Slovenskega
Naroda“ z naslovom: „A. Z. št. 19.“. (902--)

Vsi veščaki in učenjaki

zjedini so se v tem, da je

zdravilstveno parno ribje olje

najboljše olje te vrste. — Samo to parno ribje olje ima
svoj neovrgljiv učinek, jedino samo to olje prenaša želodec
brez težave; ker se uporablja pri njega izdelovanju
le **najsvetlejša ribja jetra**, iz kojih se s pomočjo parne
vročine izceja čisto **bledorumenno olje**, popolnem prosto
vseh jedkih in gnilobnih tvarin. To parno ribje olje
prodaja vedno sveže in najboljše baže

LEKARNA PICCOLI-jeva

„pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajske cesti.

Cena steklenici 60 kr.

Častito občinstvo se prosi, da zahteva vedno le parno
ribje olje, koje treba dobro razločevati od nižje vrste temno-
rumenega olja, ki se izdeluje iz bolj ali manj žarkih jeter
in vsled svojih pokvarjenih organskih tvarin želodec zelo
obtežuje in pokvari. (759-10)

Najkrajši
med v satovji,
kilo po 60 kr., dalje

rožni med

prodaja se na debelo in drobno in razpošilja po pošti proti
predpošiljavi zneska ali poštenu povzetju v ploščinastih
pušicah po 5 kilo, **kilo po 50 kr.**, pušica velja 30 kr.

Prodaja tudi (919-1)

najboljši raznovrstni mali kruh (Leb-
kuchen), svečice za božična drevesca
iz pristnega čebelnega voska.

OROSLAV DOLENEC, v Ljubljani, Gledališke ulice št. 10.

Vrat, bronhije in pluća,

za koja nikdar nismo preveč skrbni, da jih ohranimo pred
prehladom vsled gorkotnih razlik in preobratov; ohraniti je
najlažje, ako se rabijo

antikatarhalne salicilne pastile
lekarja Piccoli-ja v Ljubljani.

S pomočjo lastnosti, da ustavljajo gnulobo, so najboljše
sredstvo proti davici ali difteritiki, in ker podpirajo
dušnikove organe, čitijo tudi glas ter odpravijo vsako
dušnikovo, vratno, kakor tudi sosebno plučno vnetje.
Isto tako so antikatarhalne salicilne pastile, ker omehčujejo
slezo, najvažnejše sredstvo za vse one imenom neimenovane
stanove, kojim je največja skrb dobiti in ohraniti si lep,
gladek in čil sonoren glas. — V škatljicah po 20 kr. prodaja

LEKARNA PICCOLI-jeva

„pri angelji“, v Ljubljani, na Dunajske cesti.

Vnanja naročila izvrše se takoj proti povzetju zneska po
c. kr. pošti. (760-10)

Št. 19.874.

(903-3)

Služba mestnega stražmeštra.

Po sklepu mestnega odbora je zopet popolniti
izpraznjeno službo tukajšnjega **mestnega straž-
meštra**, za katero je ustanovljena letna plača
500 gld. in pravica do službene obleke.

Neobhodno potrebno je za to službo izkustvo
v javnem varnostnem službovanju.

Prošnje z dokazili o tem svojstvu in o dozda-
njem poslovanju sploh, o starosti, o fizični sposob-
nosti in o popolnem znanju slovenskega in nemškega
jezika v besedi in pismu, uložiti je

do 24. decembra letos

pri podpisnem magistratu, in sicer onim, ki so v
javni službi, potom predstoječe gospodske.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 2. decembra 1886.

V „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani

prodajajo se

Jurčičevi zbrani spisi

po znižani cen.

1. zvezek: Deseti brat. Roman.
2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz
15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini
na deda. Pravljičje in povesti iz slovenskega
naroda. — III. Jesensko noč mej slovenskimi
polharji. Črtice iz življenja našega naroda. —
IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz mo-
jega življenja.
3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna
povest iz časov lutrovske reformacije. — III.
Dva prijatelja. — IV. Vrbani Smukova ženitev.
Humoristična povest iz narodnega življenja. —
V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI.
Kozlóska sodba v Višnji Gori. Lepa povest
iz stare zgodovine.
4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja
kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojinje. Povest
za slovensko ljudstvo. — III. Klosterski žolnir.
Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata.
Resnična povest.
5. zvezek: I. Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska
povest iz 15. stoletja. — II. Nemški válpet.
Povest. — III. Sin kmetskega cesarja. Povest
iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa
tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest

Zvezek po 60 kr.,
eleg. vezan po 1 gld.
Pri vnanjih naroči-
lih velja poštnina
za posamični neve-
zani zvezek 5 kr.,
za vezani 10 kr

Dijaki
dobivajo Jurčičeve
„Zbrane spise“ po
50 kr. izvod, ako
si naročé skupno
najmanj deset iz-
vodov.

Prodajajo se v

(83-37)

„NARODNI TISKARNI“

v Ljubljani,

Kongresni trg,

Gledališka stolba.

Pokazalo se je, da je posebnó
dobro za okrevanje po
hudih boleznih in pri pomanj-
kanju krvi

B. Strassnický-jevo
zdravilno sladno pivo,
katero
je analizoval
gosp. pro-
fesor dr. Kratsch-
mer in katero so po-
skusili in priporočajo go-
spodje: dvorni svetnik in
profesor pl. Bamberger, dvorni
sovetnik in profesor Braun pl.
Fernwald, dvorni svetnik in profe-
sor dr. Th. Billroth, profesor E. Albert,
vladni svetnik in profesor Schnitzler, pro-
fesor Hofmöl. Prospekti zastoj.

Glavna zaloga in kleti: (821-6)

Ober-Döbling, Nussdorferstrasse Nr. 29.

Zaloga v vseh boljših lekarnah.
Zaloga v Ljubljani: J. Swoboda, lekar, G.
Piccoli, lekar, U. pl. Trnkoczy, lekar.

Za zimsko zdravljenje!

Nova napolnitev

medicinalnega

(ki se pa ne sme zamenjati s to-
varniškim ribjim oljem)

ribjega olja.

Pristno in jedino zdravilno.

1 steklenica 60 kr., dvojne velikosti 1 gold.

Prodaja (802-8)

LEKARNA TRNKOCZY

zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.

Phaeton z dvema sedežema,

za jednega ali tudi dva konja, dobro ohranjen, skoro nov),

proda se po ceni

pri Ivanu Kosar-ji, gostilničarji „zur Stadt
München“, na Sv. Jakoba trgu. (915-2)

Št. 20.260.

(918-2)

Vabilo.

Že mnogo let sem oproščajo se blagotvoritelji
čestitanja ob Novem letu in ob godovih s tem, da
si jemljó oprostne listke na korist mestne ubožne
zaklade.

Na to hvalevredno navado usoja si mestni ma-
gistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z do-
stavkom, da sta razpečevanje oprostnih listkov tudi
letos drage volje prevzela gospoda trgovca **Karol
Karinger** na Mestnem trgu št. 8 in **Albert Schäfer**
na Kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega pa bo mestni magistrat vsled na-
ročila slavnega mestnega odbora oprostne listke za-
radi lagodnosti p. n. občinstva kakor vlni tudi po
hišah razpošiljal z uradnimi organi.

Za vsak oprostni listek bodi si za Novo leto,
bodi si za god je kakor do sedaj položiti **petdeset
krajcarjev** in na vpisni poli poleg imena pristaviti
število vzetih listkov.

Velikodušnosti torej neso stavljené meje.

Pisnim pošiljatkam bodi pridejana razločna
adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razgla-
šala po novinah.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 10. decembra 1886.

Župan: Grasselli.

Št. 19.013.

(846-3)

Razglas

mladeničem, vojaščini podvrženim.

Radi prihodnjega rednega vojaškega nabora
se javno naznanja:

1. Vsak tu bivajočih domačih in vnanjih mla-
deničev, **rojnih v letih 1867, 1868, 1869,
1870, 1871, 1872, 1873, 1874,** mora se oglasiti meseca decembra 1886. leta
pri mestnem magistratu.

Kdor se ne oglasi, bode, ko bi se ne mogel
opravičiti, kaznovan v zmyslu §. 42 vojskega za-
kona, z denarno globo do 100 goldinarjev, oziroma
z zaporom do 20 dni.

2. Mladeniči, ki neso v Ljubljano pristojni, se
morajo izkazati pri upisanju z domovinskim listom
ali pa z drugimi pismi, iz katerih se dá povzeti do-
movna občina.

3. Začasno odsotne ali pa bolne mladeniče
smejo oglasiti stariši, varuhi ali drugi pooblaščenci.

4. Oni ki mislijo prositi začasnega oproščenja
od vojaščine, morajo pri upisovanju izročiti rodbin-
ske listine in druga potrebna pisma.

5. Dolžnosti oglasa se ne dá ogniti z izgo-
rom, da se za te dolžnosti ni vedelo.

Mestni magistrat Ljubljanski,

dne 12. novembra 1886.

Skušena štupa za živino

po 50 kr.

Vspešna ozdravljenja,
katera so vsled rabe te
štupe po izbornih in vse-
stransko učinkujočih last-
nostih dosegli živino-
zdravniki in živinorejci,
storila so, da ista velja
za prvo zdravilo pri vseh
boleznih vsakršne do-
mače živine, ter se pri-
poroča vsakemu gospodarju, naj to štupo ne rabi nemo-
doma samo pri vseh notranjih živinskih boleznih, ampak
jo mora vedno imeti doma pri rokah. Ozdravlja vse
plučne bolezni goveje živine, kakor plučno gužlubo,
kašelj in plučno vnetje prav temeljito. Pri napenjanju,
grizenju, zabasanju, če se je več dá, skaže se kot prav
dobro domače zdravilo. Pri redni porabi pomagala je
štupa v največ slučajih gledé nalezljivih boleznij kot
odvajajoče sredstvo. Ta živinska štupa je velike koristi
za vse domače živali, sesalce. Krave, ki dajejo slabo
mleko, dóbé že v kratkem času izvrstno mleko. Dalje
rabi za čiščenje živine, kadar teleti; telčki se vidno
dobro redé, ako 8 dni dobivajo to štupo. Ta štupa za
živino je skušeno kri čistilno zdravilo, ter odganja vse
bolezenske snovi iz telesa.

Konje varuje ta štupa trganja po érevih, bezgavk,
vseh nalezljivih kužnih boleznij, kašlja, plućnih in vrat-
nih boleznij. Pospešuje prebavljenje, čisti kri, odvaja
vsako zaslezenje in nečiste snovi skozi nos in po sečlu
jako močno in temeljito.

Odpravlja tudi vse gliste, kakor hitro konj zboli na
tej bolezni. Dalje ima tudi to lastnost, da živina zopet
rada je, ako prej ni marala, ter vzdržuje konje, da so
debeli, okrogli in ognjeni. Zametek z rabilnim navodom
vred velja le 50 kr., 5 zamotkov z rabilnim navodom
samo 2 gld. (803-8)

Dobiva se v

„**LEKARNI TRNKOCZY**“

zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.

Čiščenje in zboljšanje vina.

Najboljše in izkušenejše sredstvo za to je
pristna francoska

GALERTA (Osteocolle sans odeur
pour clarifier).
Iznenadno ugoden uspeh se jamči. — Dobiva se pri
A. Hartmann-u
v Ljubljani, Tavčarjeva palača, Dunajska cesta.
Navod, kako se rabi, zastoj. (840—9)

Br. 2855.

(916—2)

Razpis natječaja.

Na temelju odluke občinsk. zastupstva od dne
28. oktobra 1886, razpisuje se ovim natječaj na
mjesto liečnika mjestne občine Kastov (Istra).

Plača je 800 forintih (osamsto) godišnjih i po-
vrh toga paušal za konja u iznosu od for. 200 (dve
sto) godišnjih, uz uvjet, da je liečnik dužan rabiti
konja samo u prešnih slučajih, i kad bi radi odda-
ljenosti potrebno bilo. Imati će i svoj liečniški ormar.

Obvezatna taksa za pohod bolestnika ustanov-
ljena je na 1 for. 40 novč.

Molitelji moraju dokazati austrijsko državljans-
tvo; pravo obavljanja liečničke prakse.

Služba ima se nastupiti u prvoj polovici fe-
brara 1887.

Ostali uvjeti ustanovljuju se posebnim službov-
nim ugovorom.

Glavarstvo občine Kastov (u Istri),
9. decembra 1886.

Munić v. r.

CACAO
in
ČOKOLADA
VICTOR
SCHMIDT & SÖHNE

ki sta pri prvej Dunajske razstavi kuhinjske umetnosti
bili odlikovani z najvišjo odliko, častnim diplomom, sta
pristni samo, če imata našo uradno registrovano varstveno
znamko in firmo. (856—15)

Dobiva se pri vseh boljših trgovcih in prodajalcih de-
likates, v Ljubljani pri g. Petru Lassnik-u.

Razpošilja se v provincije proti poštnemu povzetju.

VICTOR SCHMIDT & SÖHNE,
c. kr. dež. opr. tovarnarji. Tovarna in centr. razpošiljalnica
Dunaj, IV., Allegasse Nr. 48 (poleg juž. kolodvora).

S lavnemu občinstvu in svojim častitim na-
ročnikom naznanjam s tem, da se vspreje-
majo vsa naročila strgarske stroke
od slej naprej v Trubarjevih uli-
cah št. 1. kjer se tudi izvršujejo vsa po-
pravljanja v to stroko spadajoča, in se pri-
poročam še nadalje za mnogobrojni obisk. (921)

Karol Vidmar, strgarski mojster.

Kri čistilne kroglice

so se vselej sijajno osvedočile pri zabasanih člo-
veskega telesa, glavobolu, navalu krvi,
otrpenih u ih, skruženem želodcu, po-
manjkanju slasti do jedij, jetrnih in obi-
stalih boleznih, in presegajo v svojem učinku
vsa druga v reklamah toliko proslavljena sredstva.
Ker to zdravilo izdeluje lekarna sama, velja jedna
škatlja samo 21 kr., jeden zavoj s 6 škatljami 1 gld.
5 kr. — Manj kot jeden zavoj se s pošto ne raz-
pošilja. — Prodaja (748—5)

„LEKARNA TRNKOCZY“

zraven rotovža v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.

Originalni, pristni

TRPOTČEV

izvleček s (podfosfornokisljim)

apnensko-železnim siropom,

kateri izdeluje samo lekar Victor pl. Trnkoczy.

Izvrstno, že dvajset let preskušeno in nepre-
kosljivo sredstvo proti: suhemu kašlju, hri-
pavosti, trdovratnemu kataru, pomanj-
kanju krvi, bledici, škrofelnim pri otro-
cih, hujšanju, slabosti pluć, jetiki, blu-
vanju krvi, tuberkulozi in za okrevaajoče.
Najboljšega priporočila vredno za vse bolne na
prsih in

na plućih.

Pozornosti vredno!

V trgovini nahajajo se razni izdelki, ki ob-
stojé iz trpotčevega soku (ne izvlečka) ali pa
samo apneno-železnega siropa. Se ve da
taki izdelki ne morejo imeti takega upliva, kakor
izvleček, kojega jaz izdelujem, v katerem sta obe
zdravilni snovi (trpotčev in apneno-železni
sirup). (854—6)

Varstvena znamka.

Svarilo.

Da se lahko loči uplivi izvleček od dru-
gih izdelkov, pazi naj se na to: da je vsaka
steklenica zavita v bledozeleni karton, na ka-
terem je zakonito varovana znamka, kakor-
šna je tu zraven, z imenskimi počrkami izde-
lovatelja. Zahteva naj se v zalozah izrecno
trpotčev izvleček s apno-železom iz Francis-
kus-lekarni na Dunaji ali se pa direktno na-
roči. Izdelan mora biti v tovarni in centralni
razpošiljalnici (pravi naslov za direktna na-
ročila) **Franciscus-Apotheke in Wien,**
Hundsturnstrasse 113. Cena origi-
nalnej steklenici gld. 1.10, po pošti 20 kr. več
za zavijanje.

Zaloga pri gosp. lekarju **U. pl. Trnkoczy-ju**
v Ljubljani in v lekarnah vseh večjih provin-
cijalnih mest.

Razglas.

Občina Ajdovščina razpisuje službo občinskega zdravnika s 1. januarjem 1887.

S to službo spojena je letna plača 300 gld.
iz občinske blagajnice, prosto stanovanje v občinski
hiši, potem za ogledovanje živine v mesnicah 100 gld.
K temu doda tukajšnja predilnica in barvarnica na
leto 200 gld., delavsko društvo 100 gld., ostaja mu
tudi dohodek za cepljenje koz in sodnijska preiska-
vanja.

Zdravnikova služba daje lep dohodek, ker se
v bližini občine nahajajo umetni mlini, žage, fužine
itd., katerih delavci se jedino le občinskega zdrav-
nika poslužujejo.

V ajdovskem okraji, kateri broji do 15.000
duš in v katerem se drugi zdravnik ne nahaja, sme
se zdravnik na dobre zasebne zaslužke zanašati.

Prosilci za to službo morajo dokazati, da so
zdravniki vsega zdravilstva in da so zmožni sloven-
skega ali vsaj jednega slovanskega jezika, naj po-
ložé njih dokumentovane prošnje do 20. decem-
bra t. l. podpisanemu županstvu, kjer pozvedó
tudi druge okolščine. (920—1)

Županstvo v Ajdovščini,
dne 11. decembra 1886.

Nepresegljivo za zobe
je

I. Salicilna ustna voda,

aromatična, upliva okrepujoče, ovira spridenje zob
in odstranjuje smrdečo sapo. Večja steklenica 50 kr.

II. Salicilni zobni prah,

splošno priljubljen, upliva okrepujoče in nareja zobe
svetle in bele. A 30 kr.

Zgoraj navedeni sredstva, o katerih je že prišlo mnogo
zahval, ima vedno sveže v zalogi ter jih razpošilja
vsak dan po pošti (495—19)

„LEKARNA TRNKOCZY“

zraven rotovža v Ljubljani.

Vsakemu, ki kupi v lekarni Trnkoczy origi-
nalno salicilno ustno vodo in salicilni zobni prah, se
pridene zastoj razprava o varovanji zob in ust.

NAJBOLJŠI
PAPIR ZA CIGARETE
JE PRISTNI
LE HOUBLON

Francoski fabrikat
CAWLE-jev & HENRY-jev v PARIZU.

Pred ponarejanjem se svari!

Ta papir priporočajo
dr. J. J. Pohl, dr. E. Ludwig, dr. E. Lippmann,
profesorji kemije na Dunajskem vsoučilišču,
in sicer zaradi svoje izvrstne kvalitete, nasebno čistosti
in ker mu neso pridjane nikake zdravju škodljive reči.

(539—31)

Sigmund Mittelbach

Krebs-Apotheke in Wien, I., Hoher Markt

najljudneje priporoča sledeče medicinsko-farmacevske specialitete, ki so v vsakem
oziru zares izvrstne, preskušene in zanesljive.

Švedske kapljice. Jedno naj-
starejših in
najboljših domačih zdravil, ki se v naj-
več evropskih deželah v neštevilnih
rodbinah proslavlja kot pravi specifi-
cum proti vsem boleznim, katere iz-
virajo iz pokvarjenega želodca, sla-
bega prebavljenja ali prehlada; po
prastarem receptu napravi lekar
Mittelbach švedske kapljice, ki so
daleč okoli jako priljubljene. Cena
steklenici 50 kr.

Lasni cvet za krepanje lasnega
temelja in lasnih ko-
renin, za odpravo luskin, kakor tudi
za ohranjenje in pospeševanje rasti las.
Steklenica velja 80 kr.

Anatherin ustna voda in
zobna pasta, že več kakor
temeljna in lasnih ko-
renin, za odpravo luskin, kakor tudi
za ohranjenje in pospeševanje rasti las.
Steklenica velja 80 kr.

Plučni zeliški med. kašlju,
hripavosti, zasliženju, kroničnemu pluć-
nemu kataru itd. Večkrat na dan naj
se ga vzame jedna kavina žličica. —
Cena steklenici 80 kr.

Centralna lekarna za vsa homeopatična zdravila.

Poštna naročila izvrše se z obratno pošto in prosim, da se naznani natančen
naslov in poštna postaja. (899—3)

Ženski prašek najfinejše kako-
vosti, popolnem
neškodljiv, bel in rudeč. V škatljicah
po 50 kr.

Sellerie-Elixir, iz najfinejših ra-
ce, pospešuje in krepeča prebavljenje,
je gotovo sredstvo za ohranjenje moške
sile. Steklenica 2 gld. 80 kr.

Mittelbach-ova
pomada za obraz,

izvrstno sredstvo proti pegam, mozu-
ljem, ogrcem, pikam, odstrani nečisto-
sti kože; ako se dalj časa rabi, po-
stane koža nežna in fina, gube minejo
in še celo v višjih letih ohrani koži
svežost. Cena lončku 80 kr.

Ozebljinski balzam. 1 stekl.
40 kr.

Mittelbach-ovi prsni bon-
boni, najboljše in najgotovnejše sred-
stvo proti zasliženju, kašlju,
hripavosti, prsnim in plućnim boleznim.
Cena škatljici 35 kr.

Br. Bastler-jeve kapljice
proti koleri, v steklenicah po
35 kr. in 1 gld.

Zrebanje že o Božiči.

Kinscem a 1 gld. 11 srečk 10 gl.
SREČKE 11 samo 10 gl.

Glavni dobitki v gotovini

gld. 50.000 gld.

10.000 gld., 5000 gld. z odteg. 20% || 4788 denarnih
lajjem dobitkov.

Kinscem-srečke dobivajo se
v loterijskem bureau ogerskega Jockey-kluba:
Budimpešta, Waitznergasse 6. (787—31)